

Tinning (VS):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om uddannelsesaktiviteter for indvandrerne.

(Beslutningsforslag nr. B 12).

Jeg skal i øvrigt henvise til beslutningsforslagets tekst og de bemærkninger, som ledsager det.

Bollmann (CD):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af fradrag for reparation, vedligeholdelse m.v. af ejer- og lejerboliger.

(Beslutningsforslag nr. B 13).

Jeg skal i øvrigt henvise til de bemærkninger, der ledsager forslaget.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel til ministeren for kulturelle anliggender:

Forespørgsel [om Danmarks Radios programmer] af Arne Melchior (CD) m.fl.

(Forespørgsel nr. F 4. Anmeldt 21/1 82).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål til ministrene:**Formanden:**

Inden vi går i gang med spørgsmålene, vil jeg gerne, da det kun er anden gang, vi skal bruge den nye fremgangsmåde med at tale fra pladserne, understrege, at det fortsat er nødvendigt at markere over for formanden ved håndoprækning, hvis man ønsker ordet.

Samtidig bedes man trykke på knappen »Ønsker ordet« for at advisere teknikeren, som skal hjælpe os i sagen.

Derudover vil jeg gøre opmærksom på, at mikrofonen først er åben, når den grønne

lampe lyser, således at man først da kan tale fra pladsen. Jeg beder medlemmerne have tålmodighed og vente med at starte indlægget, indtil den grønne lampe lyser.

Jeg skal meddele, at det som nr. 1 opførte spørgsmål (spørgsmål nr. 58) af Bilgrav-Nielsen (RV) til udenrigsministeren efter ønske fra spørgeren er udsat til næste spørgetid.

Vi går derefter til spørgsmålet, opført som nr. 2, der er stillet til udenrigsministeren af Holger Nielsen (SF).

Spørgsmålet vil blive besvaret af statsministeren.

Spm. nr. 76**2) Til udenrigsministeren af:****Holger Nielsen (SF):**

»Hvad er Danmarks nuværende stilling til militærstyret i Uruguay, og hvordan betragter regeringen i den forbindelse den internationale blåstempling af diktaturet, som nu sker gennem Uruguays deltagelse i den fredsbevarende styrke i Sinai, som Danmark har støttet andre EF-landes deltagelse i i EF-udenrigsministerens erklæring af 23. november 1981?«

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Jeg må allerførst sige til spørgeren, at dette spørgsmål jo egentlig har været fremme på anden måde. Jeg vil i den forbindelse henvise til, at udenrigsministeren så sent som den 22. januar i år fremkom med en udtalelse. Denne udtalelse var givet på baggrund af, at udenrigsministeren havde modtaget repræsentanter for Uruguaykomiteen. I den forbindelse understregede udenrigsministeren, at regeringen klart tager afstand fra de omfattende og grove krænkelse af menneskerettighederne, der fortsat finder sted i Uruguay.

Danmark har også ved flere lejligheder både med vore EF-partnere og alene protesteret over for myndighederne i Uruguay, og senest har vor ambassadør i landet i december 1981 påtalt forholdene for de politiske fanger i landets fængsler.

Menneskerettighedskrænkelserne i Uruguay vil også blive behandlet på den forestående samling i FNs menneskerettighedskommission i Genève, og Danmark er, som det er bekendt, netop medlem af menneskerettighedskommissionen, og jeg kan forsikre folke-

[Statsministeren]

tinget og spørgeren om, at vi også i denne sag vil spille en aktiv og kritisk rolle.

Hr. Holger Nielsen henviser til Uruguays deltagelse i de multinationale fredsstyrker i Sinai. Jeg kan i den forbindelse oplyse, at de ti EF-lande den 23. november 1981 også udsendte en erklæring, der gav udtryk for Storbritanniens, Hollands, Frankrigs og Italiens beslutning om at stille tropper til rådighed for den multinationale fredsstyrke i Sinai, og at dette er i overensstemmelse med EF-landenes ofte udtalte ønske om at bidrage til ethvert skridt i retning af en omfattende fredsordning i Mellempøsten. Jeg vil derfor gerne slå fast, at styrken i Sinai alene har til formål at befæste freden mellem Israel og Egypten.

Når Uruguay også deltager, skyldes det en beslutning i De Forenede Nationer, og den har vi ikke nogen umiddelbar og afgørende indflydelse på. Den kan således ikke på nogen måde tages som udtryk for, at regeringen i Danmark støtter militærregeringen i Uruguay; tværtimod er vi meget kritisk indstillet over for det, der foregår i dette land.

Holger Nielsen (SF):

Jeg takker for regeringens svar, især for det klare svar, at man har taget afstand fra militærregimet i Uruguay. Men det er et generelt problem for dette militærregime, som har tortureret i tusindvis af uruguayanere, og som har været skyld i, at der i dag er mere end en halv million i eksil, at man har manglet international anerkendelse. Det har regimet nu fået i og med, at det deltager i den multinationale fredsstyrke i Sinai, et forhold, der klart afspejles i pressen i Uruguay. Jeg vil derfor spørge statsministeren om følgende: Når fire EF-lande går ind i en fredsbevarende styrke sammen med Uruguay, anerkender man så ikke Uruguay som en fredsbevarende nation, således at Holland, Italien, Storbritannien og Frankrig derfor i realiteten har anerkendt Uruguay? Mener statsministeren ikke, at Danmark, når man underskriver en erklæring, faktisk er enig i indholdet af denne erklæring, og vil statsministeren derfor ikke give mig ret i, at Danmark ved at underskrive EF-erklæringen af den 23. november 1981 har erklæret sig enig i, at Uruguay skal betragtes som en fredsbevarende nation, og derfor de facto har blåstemplet regimet i

Uruguay? Vil statsministeren med al respekt for hans afvisning af militærregimet i Uruguay ikke give mig ret i, at der med dette forhold er skabt en alvorlig usikkerhed om den danske regerings holdning til Uruguay? Hvis man virkelig mener fordømmelsen af det uruguayanske militærstyre alvorligt, ville det så ikke være på sin plads, om regeringen udsendte en erklæring, hvor man klart fordømte Uruguays deltagelse i den internationale fredsstyrke, og henstillede til de fire EF-lande, at de ikke deltager i fredsstyrken, medmindre Uruguay trækker sig ud af den?

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Når et land er medlem af De Forenede Nationer og det i De Forenede Nationer er accepteret, at det pågældende land kan medvirke i en rent fredsbevarende aktion som den, der er tilfældet i Sinai, så er det en sag for sig. Det er noget, der finder sted også andre steder i verden med disse fredsskabende tropper, og der vil være forskellige grader af systemer – jeg må nu også sige forskellige grader af demokrati og diktatur – i de lande, som står bag sådanne fredsbevarende aktioner.

Derfor foreligger der ikke fra dansk side nogen form for anerkendelse af Uruguaystyret, og som jeg har sagt det meget tydeligt, har vi, både igennem EF alene og ved at sende vores ambassadør op til regeringen, klart taget afstand fra og klart fordømt dette styre, og vi vil fortsætte bestræbelserne og arbejde i den retning, bl.a., som jeg sagde det før, i menneskerettighedskommissionen i De Forenede Nationer, når den igen holder møde. Der er altså ingen anerkendelse af systemet fra vor side.

Holger Nielsen (SF):

Jeg vil fastholde, at der er skabt en vis usikkerhed om den danske regerings holdning, og også i betragtning af, at det jo i høj grad er socialdemokrater, det er gået ud over i Uruguay, vil jeg stadig væk spørge statsministeren, om han ikke ville finde det relevant, at man anmoder de fire EF-lande om ikke at deltage i denne fredsstyrke, medmindre Uruguay trækker sig.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

[Statsministeren]

Nej, jeg kan ikke billige det synspunkt. Vi fordømmer markant det, der sker i Uruguay, og det gør vi, enten det er socialdemokrater eller andre, der forfølges. Det er altså vores holdning, og den giver vi udtryk for de steder, hvor det er rigtigt at gøre det, og vi gør det med fynd og klem.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 64

3) Til *miljøministeren* af:

Askjær Jørgensen (FP):

»Hvilke muligheder ser ministeren nu for at hindre betydelige skadevirkninger på danske erhvervsinteresser, især turismen og fiskerierhvervet, efter at visse kræfter nu igen med fuld styrke fokuserer på forholdene omkring Cheminova?«

Skriftlig begrundelse

I første omgang fik man nogen ro om sagen ved at bruge 25 mill. kr. til bortkørsel af noget sand, og herved blev betydelig skadevirkning på det vestjyske turisterhvervs og fiskerierhvervets renommé forhindret, men en tilsvarende mulighed har man jo ikke vedrørende den hetz, der nu er rejst for at få nedlagt en mængde arbejdspladser.

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg vil starte med at sige, at jeg var meget tilfreds med miljøministerens aktiviteter vedrørende de påståede forureninger ved Cheminova sidste år, hvor ministeren, da situationen tilspidsede sig, var hurtig til at komme til finansudvalget, så vi fik givet den bevilling og kunne foretage os et eller andet aktivt, der kunne afbøde den hetz, der var ved at køre rundt omkring i verden mod en dansk erhvervsvirksomhed. Det er jo sådan, at vi her i Danmark skal leve af at have nogle turistindtægter, erhvervsindtægter o.lign., og når erhvervene bliver mistænkeliggjort mere eller mindre uberettiget, koster det os penge. Derfor var det godt, at miljøministeren, uanset om det var 100 pct. sagligt eller ej, af hensyn til erhvervsinteresserne handlede, som han gjorde det sidste år.

Derfor er mit spørgsmål nu, da der på ny er rejst en hetz og vi ikke kan køre hele tan-

gen væk, hvad vi skal finde på for at få den hetz ned på et sagligt niveau.

Miljøministeren (Erik Holst):

Jeg mener nu, at det er en lidt uheldig holdning til den offentlige debat om miljømæssige spørgsmål, der ligger bag ved hr. Askjær Jørgensens spørgsmål til mig i dag.

Jeg vil gerne først slå fast, at jeg ønsker åbenhed i miljøsager; det er altså af afgørende betydning for miljømyndighederne, at der i alle kredse – og jeg understreger: alle kredse – er tillid til de faktiske oplysninger, som ligger til grund for de politiske drøftelser og beslutninger, og den tillid opnås bl.a. ved, at der føres en meget åben og positiv politik over for omverdenen.

Jeg har også i Cheminovasagen bestræbt mig for at få lagt alle kortene på bordet, og det er min bestemte opfattelse, at der derved er skabt grundlag for en seriøs og saglig debat om sagen og en almindelig tillid til, at myndighederne vil få ryddet op i de miljømæssige forhold omkring virksomheden.

Derfor tror jeg ikke, at der i dag vil være forståelse for, at der ude omkring rejses en usaglig og ubegrundet hetz imod virksomheden. Jeg takker for de pæne ord, som spørgeren først gav mig i anledning af, at jeg sidste år gik til finansudvalget med et aktstykke for at få fjernet det depot, der lå ved Cheminova.

Må jeg sluttelig sige, at det altid er en 100 pct. saglig beslutning, miljøministeren tager i sådanne sager.

Askjær Jørgensen (FP):

Så må jeg spørge ministeren, om han er enig i, at vi, hvis vi skal have muligheder for at bekæmpe forurening og holde orden i det danske hus, også skal have nogle indtægter; det skal være således, at erhvervsvirksomhederne kan fungere.

Så skal jeg spørge ministeren, om han er enig i, at turismen – ikke mindst turismen ved den jyske vestkyst – er en stor og givtig indtægt, og at også Cheminova har været med til at give Danmark et godt ry ude omkring, og at man skal være meget varsom med at køre denne åbenhed og den megen snak om eventuelle forureninger længere end højst nødvendigt, for når man behandler miljøspørgsmål, bør man vel også tage videst

[Askjær Jørgensen]

muligt hensyn til, at erhvervslivet fortsat kan fungere.

Finn Jørgensen (KF):

Jeg underkender ikke betydningen af hensynet til fiskeri- og turisterhvervet, men hr. Askjær Jørgensen antydede, at den beslutning, der i sin tid blev truffet om formedelst 25 mill. kr. at køre ca. 6 t sand til Tyskland, ikke var saglig, og derfor synes jeg, det var værd, selv om ministeren var inde på det, at få understreget, om det var en miljømæssigt saglig beslutning eller ikke, der blev truffet ved den lejlighed.

Miljøministeren (Erik Holst):

Jeg vil gerne sige til hr. Askjær Jørgensen, at jeg er meget enig i, at der skal ske en afbalancering af de udgifter, vi har til forureningsbekæmpelse, og de indtægter, vi har mulighed for at få, ved at anlægge sådan en betragtning. Der står da også meget tydeligt i miljøbeskyttelseslovens § 1, at der skal ske en afvejning af interesser, herunder også de turistmæssige, de fiskerimæssige og andre interesser.

Dermed kommer jeg meget hurtigt til et svar til hr. Finn Jørgensen. Der var mulighed for at anlægge en samlet politisk vurdering af situationen i forbindelse med Cheminova sidste år, hvorunder der indgik mange forskellige faktorer. Af dem vil jeg lige understrege én faktor, som ikke har været nævnt, og det var usikkerheden blandt befolkningen på stedet. Den må for mig indgå som en faktor, det er værd at tage hensyn til.

På baggrund af alle disse faktorer besluttede jeg at gå til finansudvalget og forelægge det sagen. Derved fik jeg tilslutning til et beløb, der gav mig mulighed for at fjerne det depot, der lå ved Cheminova. Resultatet var dengang, at vi dels fik den uro og usikkerhed fjernet, der var på stedet, dels fik fiskerimulighederne genoprettet og dels fik troen på, at turister godt kan besøge området uden at udsætte deres liv og lemmer for unødigt risiko.

Alt det, må jeg sige til hr. Finn Jørgensen, er for mig en saglig vurdering af et miljøspørgsmål, hvor mit udgangspunkt hele tiden må være § 1 i miljøbeskyttelsesloven, der siger, at jeg skal tage en afbalanceret beslutning i de enkelte sager.

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg skal hurtigt sige tak til ministeren for det svar, han gav til hr. Finn Jørgensen; det er vi meget enige i.

Dernæst vil jeg spørge ministeren, om han vil medvirke mest muligt til, at det ikke løber af sporet derovre, for vi har tidligere set reaktioner rundt omkring, når udenlandsk presse tager det op. Jeg vil altså bede ministeren love, at han vil gøre alt muligt for at tage til genmæle hurtigst muligt, hvis debatten begynder at løbe mere af sporet, ligesom der var tendens til det for en uges tid siden.

Finn Jørgensen (KF):

Jeg vil også sige tak for svaret, men jeg synes ikke, det er tilfredsstillende, for hvis man kunne løse det samme problem for 2 mill. kr., synes jeg ikke, det var rimeligt at bruge 25 mill. kr. uden at tænke på, at man skal tage hensyn til både fiskeri, turisme og den forurening, der er. Derfor er mit spørgsmål altså, om det var rigtigt at bruge 25 mill. kr. til det formål.

Miljøministeren (Erik Holst):

Jeg vil gerne sige til hr. Askjær Jørgensen, at mit bidrag til en debat om et bestemt forureningsspørgsmål hele tiden består i, at jeg afleverer de oplysninger, som jeg mener er saglige, rigtige og korrekte, og som vi kan stå ved i miljøministeriet, men jeg afleverer dem alle sammen, og det gør jeg også i dag i et samråd nu kl. 13.30 med folketingets udvalg om miljø- og planlægningsspørgsmål. Her vil jeg give alle de oplysninger, vi har på nuværende tidspunkt om situationen på det areal, hvor Cheminova tidligere har ligget. Jeg mener, det vil bidrage til at få en klaring på spørgsmålet, således at der ikke danner sig nogen myter eller frygt for noget uvist; det skal i hvert fald ikke være fra vor side, der er noget uvist.

Hvis hr. Finn Jørgensen var meget sikker på, at den problemstilling, vi havde sidste år, sagligt kunne være blevet klaret med 2 mill. kr., burde hr. Finn Jørgensen have stillet mig et spørgsmål herom i dag, og så ville jeg have forklaret, hvorfor den ikke er saglig. Vi måtte hele tiden gå ud fra, at der var en reel risiko for, at depotet skred i havet. Hvad skal vi betale for, at en risiko formindskes? Man kan måske sige, at det er aktuarspørgsmål,

[Miljøministeren]

men det måtte indgå i mine og finansudvalgets vurderinger.

Endelig må jeg sige, at jeg forelagde folketinget som helhed alle oplysninger om sagen, og jeg fandt en fuldstændig tilslutning i folketinget, hvilket jeg var meget glad for. Jeg ved ikke, om det kom af, at hr. Finn Jørgensen ikke dengang var medlem. Jeg tror det egentlig ikke.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 48

4) Til *undervisningsministeren* af:

Karen Højte Jensen (KF):

»Vil ministeren omgøre en afgørelse fra direktoratet for gymnasieskolerne gående ud på, at der ikke sker sanktioner over for elever, der udebliver fra undervisningen i ikke-karaktergivende fag?«

Skriftlig begrundelse

På trods af en indstilling fra lærerråd og rektor på et gymnasium om sanktioner har direktoratet for gymnasieskolerne undladt disse over for en elev, der forsømte idrætstimerne 100 pct. Ved ikke at foretage sig noget har direktoratet i praksis – og uden om folketinget – ophævet mødepligten i ikke-karaktergivende fag, hvilket er helt urimeligt. Det er almindeligt anerkendt, at de kreative fag skal styrkes. De er at betragte som åndehuller i undervisningen, og derfor kan eleverne naturligvis ikke uden videre blive væk fra disse fag.

Karen Højte Jensen (KF):

Mit spørgsmål har baggrund i en konkret sag, hvor en gymnasieelev havde forsømt idrætstimerne 100 pct., og hvor lærerråd og rektor i overensstemmelse med gældende regler indstillede til direktoratet for gymnasieskolerne, at eleven deltog i eksamen på særlige vilkår. Denne indstilling blev underkendt i direktoratet.

Afgørelsen har skabt usikkerhed og utilfredshed i gymnasiekredse, da der er tale om en afgørelse i strid med de hidtidige regler og en afgørelse, der nedprioriterer de kreative fag, hvilket jeg finder er meget uheldigt.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Både jeg og gymnasiedirektoratet er enige med fru Karen Højte Jensen i, at der er mødepligt til alle gymnasiets fag, uanset om der gives karakter i dem eller ej, og vi er også enige i, at de kreative fag i gymnasiet ikke må svækkes.

Imidlertid forekommer det mig, at der er behov for en tydeliggørelse af reglerne, og en sådan tydeliggørelse vil vi søge at gennemføre i løbet af foråret, således at det bliver helt klart, at også overtrædelse af mødepligten i de så at sige eksamensløse fag kan få konsekvenser for eleverne.

Den afgørelse, der omtales i spørgsmålet og begrundelsen, var en konkret afgørelse, hvor direktoratet i foråret 1981 efter omstændighederne godkendte, at eleven gik til eksamen på normale vilkår, og den afgørelse kan jo selvsagt ikke omgøres her et år efter.

Men jeg vil i øvrigt i denne forbindelse henvise til et meget udførligt skriftligt svar, jeg netop har afleveret på et stort set identisk spørgsmål fra fru Mimi Stilling Jakobsen. I det skriftlige svar er der bedre mulighed for at komme ind på detaljerne i det, og derfor vil jeg som sagt henvise til det.

Karen Højte Jensen (KF):

Jeg takker ministeren for den positive tilkendegivelse om, at reglerne må tydeliggøres. Der er nemlig med direktoratets afgørelse nu skabt præcedens for, at det er gratis at forsømme ikke-karaktergivende fag, hvorimod elever med en mindre fraværsprocent i boglige fag møder sanktioner, således at de skal til prøve i hele det læste pensum i samtlige fag. Det er naturligvis en forskelsbehandling, som virker uretfærdig, at man på den måde belønner elever, der bortvælger de ikke-karaktergivende fag.

Jeg har bemærket ministerens svar til fru Mimi Stilling Jakobsen på et spørgsmål, som er identisk med mit. Direktoratets begrundelse i den konkrete sag er, at eleven havde deltaget i andre fag. Dér var der ikke tale om en stor forsømmelse, men den pågældende var kun udeblevet fra idræt. Jeg vil gerne spørge ministeren, om hun finder, at den begrundelse er rimelig, for så er vi jo i virkeligheden lige vidt. Jeg finder, det er en uholdbar begrundelse for, at der ikke er indført sanktioner.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Fru Karen Højte Jensen siger, at der med direktoratets afgørelse er skabt præcedens for, at man kan blive væk fra de kreative fag, uden at det har konsekvenser. Dertil vil jeg sige, at dette ikke har været direktoratets hensigt med den konkrete afgørelse, og jeg mener heller ikke, at det bør være det. Som jeg sagde før, bør der være klare regler, men jeg vil gerne føje til, at jeg mener, det er rimeligt, at der bliver mulighed for konkrete afgørelser. Der vil – det viser erfaringen i hvert fald i de sager, jeg har haft kendskab til – ofte gøre sig helt specielle personlige forhold gældende, og derfor må der ikke blot være et regelsæt, der altid skal følges, men der må også være mulighed for at tage konkrete afgørelser. Jeg mener ikke, det skal være hovedreglen; hovedreglen er, som jeg sagde i mit første indlæg, at der er mødepligt til fagene, og det gælder også de kreative fag.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 50

5) Til *undervisningsministeren* af:

Eva Møller (KF):

»Hvornår agter ministeren at fremsætte forslag til en forbedring af de uddannelsessøgendes økonomiske situation?«

Skriftlig begrundelse

Mange uddannelsessøgende står i dag i en økonomisk katastrofal situation ved afslutningen af deres uddannelse, fordi de i løbet af uddannelsen oparbejder en stor gæld gennem optagelse af statsgaranterede banklån. Især er det høje renteniveau en stor belastning.

Resultatet er i mange tilfælde helt uoverskuelige afdrags- og rentebyrder i årene efter endt uddannelse. Mange kan ikke betale, og andre afskrækkes fra at optage studielån og påtager sig i stedet erhvervsarbejde ved siden af studierne med forlængede studietider til følge.

I løbet af de nærmeste år regner man med at staten skal indfri studielån for op imod 300 mill. kr. om året. Allerede nu er tallet over 100 mill. kr., og det er stærkt stigende.

Denne situation er helt uholdbar såvel for de uddannelsessøgende som for staten. Derfor må regeringen nu tage et initiativ og snarest muligt inddrage folketinget i drøftelser, der kan føre frem til en holdbar løsning.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg kan henvise til statsministerens åbningsredegørelse den 12. januar og i øvrigt også den egentlige åbningsredegørelse i oktober, hvori det blev oplyst, at regeringen vil fremsætte forslag om at ændre loven om Statens Uddannelsesstøtte i indeværende samling. Regeringen vil fremsætte forslag dels om en trinvis indførelse af statslån til fordel for de nuværende og kommende uddannelsessøgende, dels om en gældssanering til fordel for de færdiguddannede, som måtte have en tyngende gæld.

Udarbejdelsen af selve forslagene beror på temmelig omfattende og temmelig komplicerede konsekvensberegninger, men forslagene vil blive fremsat snarest muligt i folketinget med henblik på færdigbehandling i indeværende samling.

Eva Møller (KF):

Jeg vil gerne takke ministeren for, at man har til hensigt at fremsætte disse forslag. Det var jeg også helt klar over, for jeg har læst begge statsministerens åbningsredegørelser og konstateret, at man havde spørgsmålet om lovforslag med i begge tilfælde. Derfor undrer det mig en lille smule, at man ikke har kunnet nå at være fremme med lovforslaget allerede nu, eller at ministeren ikke mere konkret kan sige, præcis hvornår det sker.

Jeg har bemærket, at regeringen på nuværende tidspunkt har nået at fremsætte 42 lovforslag, og da dette har været bebudet længe og vi ved, det er et stort problem, kunne jeg godt ønske mig en meget snarlig afgørelse, også af hensyn til de mange unge, der skal planlægge et uddannelsesforløb for det kommende år, så de ved, hvad de har at rette sig efter.

Tinning (VS):

To korte supplerende spørgsmål til undervisningsministeren.

Fra dagspressen er det mig bekendt, at man i det lovforberejede arbejde ikke har inddraget en række af de organisationer, som

[Tinning]

ellers har en naturlig interesse i arbejdet, f.eks. AC, Akademikernes Centralorganisation, og DSF, Danske Studerendes Fællesråd. Jeg vil gerne høre, dels med hvilken begrundelse disse organisationer ikke er inddraget, dels om de vil blive inddraget, eller de først vil få lejlighed til at udtale sig, når lovforslagene er færdige, en ret, som jo i princippet enhver dansk borger har.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Til Fru Eva Møller kan jeg sige, at ikke mindst den del af forslaget, der vedrører gældssanering, har vist sig at være en teknisk overordentlig kompliceret sag at få bragt på plads, og derfor er det altså trukket i langdrag. Jeg kan kun sige, at disse forslag vil blive fremsat, så snart vi overhovedet har disse beregninger færdige.

Og til hr. Tinning kan jeg sige, at når forslagene er blevet udarbejdet, vil de blive sendt til høring, således som det er helt normal praksis.

Eva Møller (KF):

Jeg vil blot supplerende spørge ministeren, om det ikke, når det nu specielt er den del, der omfatter gældssaneringen, der er kompliceret, var muligt at dele lovforslaget op i to. Jeg synes, der i den forløbne tid har været tradition for, at vi har drøftet uddannelsesstøtte for dem, der var under uddannelse, i én pulje og gældssanering i en anden pulje, og hvis vi gjorde det på den måde, ville vi give dem, der stod over for at begynde en uddannelse, mulighed for tidligere at være klar over deres situation.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg er helt enig i disse betragtninger. Derfor kan jeg også oplyse over for fru Eva Møller, at lovforslaget er delt op i to, og at forslaget om uddannelsesstøtte vil komme før forslaget om gældssanering.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 70

6) Til *undervisningsministeren* af:

Fogh Rasmussen (V):

45 Ft

»Hvordan vil ministeren sikre de unges uddannelsesmuligheder, når der stoppes for indgåelse af lærekontrakter på jern- og metalområdet?«

Skriftlig begrundelse

Senest i august 1983 overgår jern- og metalområdet til det såkaldt enstrengede uddannelsessystem. Konsekvensen heraf er bl.a., at de lærlinge, som hidtil har tegnet lærekontrakt, fra 1983 skal sluses igennem basisåret under den nye EFG-uddannelse.

Følgelig bliver det nødvendigt at udvide de tekniske skolers kapacitet på basisåret inden for jern- og metallinjen.

Imidlertid har direktoratet for erhvervsuddannelserne endnu ikke givet klar besked til de tekniske skoler om den planlagte udbygning. Det har stillet en række skoler i en meget vanskelig situation, fordi det ikke er muligt at planlægge fra 1982-83 og de følgende år.

Som eksempel kan nævnes Viborg Tekniske Skole, som for øjeblikket kun har én basisårsenhed med 96 elever inden for jern og metal. Til sammenligning ligger behovet for faglærte inden for jern og metal i skolens område i størrelsesordenen 200-250 pr. år. Skal Viborg Tekniske Skole kunne efterkomme erhvervslivets behov fra august 1983 og fremefter, skal der etableres halvanden til ekstra basisårsheder senest i foråret 1982, så første indtag af elever kan ske til august 1982 og de dermed er klar til praktik til august 1983.

Til trods for dette akutte behov har direktoratet så sent som i december 1981 meddelt skolen, at det er direktoratets indstilling, at kapaciteten inden for EFG-basisundervisningen på jern- og metallinjen på Viborg Tekniske Skole kun kan udvides med en halv enhed, dvs. 48 elever, fra august 1982.

Herved risikerer Viborg Tekniske Skole, at den ikke kan imødekomme erhvervslivets behov fra august 1983, idet den samlede kapacitet kun vil ligge på det halve af efterspørgslen. I forvejen er der mangel på bl.a. EFG-praktikanter til maskinfaget i området.

I en situation med alt for stor ungdomsarbejdsløshed forekommer det absurd, at jern- og metalindustrien risikerer ikke at kunne få opfyldt sit behov for faglært arbejdskraft, blot fordi fagområdet beslutter sig til at af-

[Fogh Rasmussen]

skaffe mesterlæren og der ikke i konsekvens heraf fra de centrale myndigheders side er planlagt en tilstrækkelig udbygning af de tekniske skolers kapacitet.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

I efteråret 1980 udsendte direktoratet for erhvervsuddannelserne en skitseplan for EFG-uddannelsernes udbygning i de kommende år, og den skitseplan tog i alt væsentligt hensyn til en mulig beslutning om jernets overgang til et enstrengt uddannelsessystem fra 1983-84.

Det er imidlertid i skitseplanen understreget, at planen vil kunne ændres såvel under hensyn til den totale som den lokale erhvervsudvikling samt under hensyn til udviklingen i den lokale tilbøjelighed til at anvende EFG-uddannelserne, fordi det er hensigten, at der skal eksistere en sammenhæng mellem de unges og erhvervslivets interesse for uddannelsen og den lokale kapacitet på basisuddannelsen. Denne udbygning, som foreslås for skoleåret 1982-83, har bl.a. også udgangspunkt i disse synspunkter.

Hvad angår Viborg Tekniske Skole, som specielt er nævnt i begrundelsen for spørgsmålet, idet spørgeren undrer sig over, at man ikke fordobler antallet af pladser, kan jeg oplyse, at Viborg Tekniske Skole sidste år havde 96 pladser pr. august 1981, at der var 95 elever, der påbegyndte uddannelsen, og at ingen elever var blevet afvist. Derfor må jeg skønne, at beslutningen om at udvide med en halv enhed, nemlig 48 pladser, på Viborg Tekniske Skole formentlig fuldt ud vil dække behovet for uddannelsespladser på dette område til august 1982.

Og hvad angår tilladelsen til at igangsætte udbygningen, som hr. Fogh Rasmussen også har nogle kritiske bemærkninger om, gør der sig jo helt specielle forhold gældende i år, fordi tilladelse under normale omstændigheder vil blive givet i begyndelsen af januar måned, efter at finansloven er vedtaget i december måned. Da finansloven på grund af valget i år først kan forventes vedtaget i slutningen af februar, vil vi ifølge sagens natur først kunne give skolerne tilladelse til at anvende de i finansloven indeholdte penge i slutningen af februar måned.

Fogh Rasmussen (V):

Jeg vil gerne sige tak til undervisningsministeren for svaret, som jeg nu ikke føler er fuldt tilfredsstillende.

Når jeg har stillet mit spørgsmål, er det, fordi jern- og metalområdet som bekendt går over til det enstrengede uddannelsessystem senest fra august 1983. Det betyder, at fra det tidspunkt skal alle, der i dag tager en lærekontrakt, sluses gennem EFG-basisåret, hvilket igen betyder, at kapaciteten på de tekniske skoler skal udvides ganske betydeligt for at få alle igennem; og specielt på Viborgeggen er det et stort problem, fordi der er en stærk lokal efterspørgsel efter lærlinge og praktikelever inden for jern- og metalområdet.

Jeg kan nævne, at behovet for lærlinge og praktikelever på Viborgeggen er opgjort til omkring 250 pr. år. Med den udbygning af kapaciteten på Viborg Tekniske Skole, som ministeren nu stiller i udsigt, vil kapaciteten fra august 1983 kun være cirka det halve af det behov, der er i området, og derfor vil jeg gerne spørge ministeren, om hun ikke er indstillet på at overveje tallene for Viborgområdet nøjere med henblik på en lidt hurtigere og lidt stærkere udbygning af kapaciteten på jern- og metallinjen på Viborg Tekniske Skole, end det indtil nu er stillet i udsigt.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Når hr. Fogh Rasmussen siger, at der er en meget stærk efterspørgsel efter praktikelever på Viborgeggen, må jeg sige, at vi udbygger bl.a. i forhold til, hvad vi skønner der er af praktikmuligheder i lokalområdet, og jeg kan oplyse, at af de elever, der færdiggjorde basisåret i sommeren 1981, manglede pr. 1. december 1981 fortsat 28 elever praktikplads. Der er altså lidt disharmoni mellem hr. Fogh Rasmussens oplysninger og de rent faktiske kendsgerninger omkring praktikpladssituationen.

Men i øvrigt vil jeg gerne sige om disse udbygninger – og det gælder måske ikke mindst på jern- og metalområdet – at vi, som jeg også sagde i min første bemærkning, er stærkt indstillet på at justere de skitseplaner, vi har lavet, under hensyntagen til også den lokale erhvervsudvikling.

Fogh Rasmussen (V):

[Fogh Rasmussen]

Der er ikke noget at sige til, at der kan gå en vis tid, fra eleverne er færdige med basisåret, og til de endelig får en praktikplads; det er der ikke noget overraskende i. Det, der derimod er problemet, er, at der i øjeblikket uddannes en lang række unge inden for jern- og metalområdet gennem en lærekontrakt, altså under mesterlære, og det kan formentlig overhovedet ikke ske fra august 1983. De oplysninger, der foreligger fra Viborgområdet, viser, at lidt mere end 12 pct. af en ungdomsårgang ønsker en jern- og metaluddannelse, og alle, set over i hvert fald et års forløb, får også beskæftigelse i området. Med den fremskrivning, der kan laves af ungdomsårgangen størrelse, kan vi så beregne behovet lokalt til et sted omkring 230-250 om året. Dertil kommer, at op til flere af de lidt større virksomheder i området har tilkendegivet, at de ønsker fremover at tage endnu flere praktikelever ind, end de hidtil har gjort.

Endvidere er det oplyst over for mig, at der for tiden er mangel på praktikpladser til unge inden for maskinfaget, så jeg mener, der i høj grad er belæg for at sige, at kapaciteten på EFG-basisåret inden for jern- og metallinjen på Viborg Tekniske Skole bør udbygges, og derfor så jeg meget gerne, at ministeren kiggede på tallene endnu en gang, da der øjensynlig er en eller anden divergens i oplysningerne.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Hr. Fogh Rasmussen siger, at det ikke er overraskende, at der kan gå nogen tid, inden praktikpladser fremskaffes, men jeg synes i og for sig, at sammenholdt med oplysningerne om, at der er et stort behov for praktikelever deroppe, er det just lidt overraskende, idet netop jern- og metalområdet jo har en meget, meget hurtig godkendelsespraksis med hensyn til praktikpladser. Det tager normalt 14 dage at få taget stilling til, om en plads kan godkendes eller ej, så hvis det er korrekt, at erhvervslivet i den grad skriger på elever, må det undre mig, at der pr. 1. december var 28 af sommerårgangen, der endnu ikke havde fået praktikplads.

Jeg vil meget gerne se på uddannelsespladserne inden for jern- og metalområdet i Viborg. Vi har gjort det i år, og som sagt var den kvota, de havde i 1981, lige knap og nap

fyldt op. Vi har nu udvidet den med 50 pct. Det vil efter vores formening dække behovet i 1982, og vi vil være villige til at se på yderligere udvidelser, hvis behovet viser sig at være til stede for 1983.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 86

7) Til *undervisningsministeren* af:

Hans Jørgen Holm (V):

»Hvilken udsigt er der til, at de unge, der nu ekstraordinært sluses ind i en HK-uddannelse, også vil kunne få beskæftigelse, når de er færdiguddannede?«

Skriftlig begrundelse

HK er et af de områder, hvor der er stor ledighed. Det er derfor af interesse at få oplyst, om der er udsigt til, at de unge kan få beskæftigelse efter endt uddannelse, eller de unge må forvente at blive uddannet til arbejdsløshed og derfor hellere skulle have haft det råd at søge over i andre områder, hvor beskæftigelsesudsigterne er bedre.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg kan svare hr. Hans Jørgen Holm, at den ekstraordinære udbygning af erhvervsuddannelserne, som er sket i de seneste år som et led i regeringens beskæftigelsesplaner, i høj grad er foregået under hensyn til mulighederne for at opnå praktikplads inden for det enkelte hovederhvervsområde og også under hensyn til mulighederne for fremtidig beskæftigelse.

Men uddannelserne inden for netop HK-området repræsenterer i denne forbindelse et særligt problem. Selv om det er vanskeligt at skønne over behovet for bestemte typer af arbejdskraft i den private sektor bare nogle få år frem i tiden, må man nok se i øjnene, at de unge, som i disse år gennemgår en erhvervsuddannelse inden for HK-området, vil blive stillet over for nogle vanskeligheder, når de som færdiguddannede skal søge arbejde. Antallet af uddannelsespladser inden for HK skal ses i en historisk sammenhæng og måske ikke mindst i lyset af de øvrige uddannelsesmuligheder, der har stået åbne for pigerne.

[Undervisningsministeren]

Jeg finder, det er vigtigt, at tilpasningen af uddannelseskapa- citeten til de fremtidige uddannelsesmuligheder finder sted i de kom- mende år, dog, synes jeg nok, under skyldig hensyntagen til, at meget store årgange netop i disse år passerer gennem vort ungdoms- uddannelsessystem. Jeg kan oplyse, hvilket også har interesse i denne forbindelse, at HK og Butiks- og Kontorvirksomhedernes Arbejds- giverforening netop har indgået en aftale om ændring af kriterierne for godkendelse af virksomhederne som praktiksteder, en aftale, som jeg synes må komme med ind i denne sammenhæng.

Jeg kan imidlertid vanskeligt vurdere til bunds betydningen af denne aftale i forhold til det spørgsmål, som er stillet her, før der foreligger lidt flere supplerende oplysninger fra de to implicerede parter side.

Hans Jørgen Holm (V):

Jeg takker ministeren for svaret og vil godt sige, at den aftale, der er lavet på HK- området, i sig selv er ganske positiv, men den fjerner ikke problemet med, at der er en risiko for, at de unge mennesker, som går ind i den ekstraordinære ordning, ikke kan få beskæftigelse, når de engang er færdigud- dannet. Jeg forstår, at det er en ordning, hvor man i og for sig ikke går ind i en tradi- tionel lærekontakt, men får godkendt sin ud- dannelses, efterhånden som man har været i et beskæftigelsesforløb.

Det spørgsmål, som dette imidlertid også rejser, er, om den pukkel på uddannelseska- paciteten, vi står med i øjeblikket, vil medføre et yderligere pres og vanskeliggøre det for unge i de kommende år at komme ind i HK-området, fordi man så at sige har fået uddannet dem, man har brug for; og derfor beklager jeg egentlig, at ministeren ikke lidt tydeligere kunne skitsere, hvad det var, der lå i bemærkningerne om at tilpasse sig ud- dannelseskapa- citeten på de andre områder; for som ministeren også nævnte, er det et problem, som i høj grad er knyttet til pigerne og dermed deres erhvervsvalg, at de nok i højere grad må vælge over i andre områder, som traditionelt har været dækket af mænd eller drenge; det er jo dem, der er gået ind i uddannelsesforløbet. Derfor ville jeg gerne, om ministeren kunne tilkendegive lidt tydeli- gere, om der i ministerens svar ligger, at man

vil forsøge at lede pigerne – eller HKerne, hvoraf jo en stor part er piger – over i tradi- tionelle mandsområder.

Tinning (VS):

Nogle få supplerende spørgsmål til under- visningsministeren, som selv henviste til den aftale, der for nylig er indgået mellem HK og arbejdsgiverne.

Når man i den nævnte aftale har lagt sig fast på, at både ufaglært arbejde inden for området og kurser på handelshøjskolerne skal tælle med som en del af praktiktiden, er ministeren så enig i, at det må betegnes som en omlægning af EFG-uddannelsen inden for HK-området, en omlægning, som bety- der, at uddannelsen inden for HK-området bliver mindre kvalificerende, at den bliver dårligere?

Jeg vil også godt spørge ministeren, om den aftale, der er indgået mellem HK og ar- bejdsgiverne inden for området, får nogen betydning for de lovgivningsinitiativer, un- dervisningsministeren vil tage i løbet af nogle få uger.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg er enig med hr. Hans Jørgen Holm i med hensyn til aftalen mellem HK og ar- bejdsgiverne på dette område, at det er en positiv ting, at man har kunnet nå til nogle resultater.

Når hr. Hans Jørgen Holm beklagede, at jeg ikke kunne sige noget mere konkret, vil jeg da gerne helt konkret sige, at der sker ingen udvidelse af HK-området her i somme- ren 1982. Jeg mener, at vi har udvidet meget på HK-området. Det har vi selvfølgelig gjort, også fordi vi har stået i den situation, at al- ternativet kunne blive ingen uddannelse til unge mennesker. Jeg synes, det er uheldigt at uddanne folk til arbejdsløshed, men jeg sy- nes, det er værre slet ikke at uddanne dem. Det er altså en balancegang. Jeg mener nok, at vi nu skal undlade udvidelser, og at vi og- så, når tingene kan lade sig gøre, skal tilpas- se kapaciteten på HK-området i nedadgåen- de retning.

Vi har en række initiativer i gang omkring alternative muligheder; ikke mindst tror jeg det vil blive tilfældet for pigerne. Jeg har tidligere over for folketinget redegjort for de planer og overvejelser, der foreligger på

[Undervisningsministeren]

sundheds- og socialområdet, hvor jeg håber, det vil være muligt meget snart at kunne igangsætte nogle initiativer.

Til hr. Tinnings spørgsmål kan jeg sige, at jeg ikke ønsker yderligere at kommentere aftalen, før jeg har fået nogle supplerende oplysninger. Men om betydningen for de initiativer, der skal tages på lære- og praktikpladsområdet, kan jeg sige, at hvis HK-området har løst sine praktikpladsproblemer, ja, så er de løst, og så vil det naturligvis glide uden for de rammer, der vil blive lagt for dette. Men er de ikke løst, vil de falde ind under de forslag, vi vil fremsætte i folketinget. Selve fremkomsten af aftalen influerer ikke på de rammer, vi vil foreslå folketinget på dette område.

Tinning (VS):

Jeg vil godt spørge, hvad det er for supplerende oplysninger, der mangler. Det, jeg spurgte om konkret, var: når man i denne aftale opererer med, at ufaglært arbejde inden for området skal tælle som en del af praktiktiden, og man opererer med, at kurser på handelshøjskolerne skal tælle som en del af praktiktiden, er ministeren så enig i, at noget sådant må betegnes som en forringelse af EFG-uddannelsen? Jeg har vanskeligt ved at se, hvad det er for supplerende oplysninger, der mangler i, at ministeren kan lægge en klar vurdering frem. Jeg beder ikke om en vurdering af aftalen som sådan, overhovedet ikke, men om en konkret besvarelse af de to små, helt afgrænsede spørgsmål.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 57

8) Til *arbejdsministeren* af:

Finn Jørgensen (KF):

»Deler ministeren de bekymringer, som er udtrykt fra kommuner og amtskommuner i forbindelse med ansættelsen af langtidsledige i primær- og amtskommuner, der er utilfredsstillende for både de langtidsledige selv og det offentlige?«

Skriftlig begrundelse

Sidste år skulle ca. 20.000 langtidsledige anvises job. I år forventer man, at tallet sti-

ger til ca. 35.000. Sidste år viste det sig, at den private sektor kun kunne beskæftige ca. 2.000 mod forventet 5.000, dette bl.a. fordi erhvervslivet ikke fra statsmagten er blevet givet tilstrækkelige arbejdsvilkår. Forudsættes det, at staten i år kan tilbyde ca. 10 pct. af de langtidsledige beskæftigelse og den private sektor stort set samme antal som sidste år, indebærer det, at ca. 30.000 skal anvises arbejde i kommuner og amter. Der er altså tale om en væsentlig stigning i forhold til 1981, hvor problemerne allerede var store med at skaffe relevante job til de langtidsledige. Fra kommunal side er det bl.a. understreget, at disse job ikke kan skaffes, medmindre der sker anbringelse af langtidsledige i en slags dobbeltjob sammen med kommunens øvrige ansatte. Hertil kommer, at kommuner og amter ofte kan føle sig presset til at igangsætte opgaver, som ellers løses af det private erhvervsliv. Herved sker der en konkurrenceforvriddning, der rammer den private sektor. Totalt set giver ordningen uhyre ringe beskæftigelseseffekt, fordi der udelukkende er tale om arbejde i 9 måneder, hvorefter de pågældende langtidsledige igen går ud i arbejdsløshed og nye kommer ind i det offentlige. Det er en skrue uden ende, som ikke på nogen måde formår at løse beskæftigelsesproblemet eller at skaffe de nye, varige arbejdspladser, der er brug for.

Finn Jørgensen (KF):

I takt med de stigende tal for arbejdsløsheden stiger også tallene for de langtidsledige, der skal anvises job. Det er først og fremmest i kommuner og amtskommuner, de pågældende skal have anvist de pågældende job, og det bekymrer kommuner og amtskommuner af flere grunde.

I 1980 var der op imod 20.000 langtidsledige, der skulle have anvist job, og efter hvad man kan se, kan tallet i 1982 blive op mod 35.000.

På grund af ugunstige forhold i den private sektor er det relativt få, der dér bliver optaget som langtidsledige, vel op mod et par tusinde, og staten skal påtage sig ca. 10 pct., dvs. 3.500 af de 35.000. Nu har vi i øvrigt på det senere set, at staten slet ikke er i stand til at starte dette på grund af manglende finanslov.

[Finn Jørgensen]

Men vi må i hvert tilfælde forudse, at kommuner og amter i 1982 kommer til at beskæftige op mod 30.000, og jeg vil godt spørge ministeren, om ikke det bekymrer.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Det antal langtidsledige, der skal ansættes i kommuner og amtskommuner, svarer til 5-7 pct. af det normale antal ansatte. Jeg indrømmer gerne hr. Finn Jørgensen, at det ikke er nogen nem opgave, men det skulle ikke være nogen helt uløselig opgave for myndighederne.

Arbejdsformidlingen er endvidere blevet bedt om i givet fald at fordele de statslige pladser til fordel for kommuner, der er særlig hårdt ramt af et stort antal langtidsarbejdsløse.

Det er dog klart, at det ville betyde en væsentlig aflastning af arbejdstilbudsordningen, hvis en række af regeringens beskæftigelsesfremmende initiativer blev gennemført, og her kan hr. Finn Jørgensen jo i høj grad hjælpe med. Der kan her peges på regeringens handlingsprogram samt de kommende initiativer til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden, herunder ikke mindst jobskabelsesordningen, som det vil være hr. Finn Jørgensen bekendt at de kommunale organisationer i forbindelse med dette problems løsning venter sig meget af.

Det skal også bemærkes, at der er sket - hvad vi også håbede ville ske - en betydelig stigning i antallet af privatplacerede i sidste halvdel af 1981. Vi har mere end fordoblet andelen af langtidsarbejdsløse placeret i den private sektor; alene i andet halvår af 1981 er der placeret 2.159, og det er jo glædeligt.

En gennemførelse af de initiativer, som regeringen fremlægger i folketinget her i foråret, vil yderligere forstærke tendensen i retning af ansættelser i private virksomheder.

Jeg vil i øvrigt, som hele tiden planlagt, mødes med de kommunale organisationer i februar i år for at drøfte erfaringerne med ordningen.

Når hr. Finn Jørgensen spørger, om jeg er bekymret, må jeg sige, at selvfølgelig er jeg bekymret, fordi det store antal langtidsarbejdsløse, som hr. Finn Jørgensen omtalte, jo er en afspejling af den alvorlige beskæftigelsessituation i samfundet, men jeg ser ikke

noget alternativ til den ordning, som vi har kørende på området.

Finn Jørgensen (KF):

Det kunne tyde på, når man hører ministerens svar, at han ikke er opmærksom på, at der faktisk er grænser for, hvor mange der kan beskæftiges fornuftigt i den offentlige sektor, herunder i kommuner og amter. Rent faktisk betyder det allerede i dag, at flere af de langtidsledige må sættes ind i dobbeltjob, dvs. arbejde to og to sammen i ét job eller arbejde sammen med allerede ansatte. Det betyder, at serviceniveauet på flere områder hæves, hvad der ikke er ønskeligt, og det betyder, at det samme arbejde ofte må gøres flere gange blot for at beskæftige de pågældende, f.eks. gør man ekstra rent.

Jeg kan nævne som eksempel, at i Københavns amtskommune benytter man 75 pct. af de langtidsledige alene til rengøring. Det er utilfredsstillende for begge parter, både for dem, der skal ansætte de langtidsledige, og for dem, der bliver ansat som langtidsledige, at der ikke er mulighed for en fornuftig beskæftigelse, og jeg er ked af, at ministeren ikke forstår, at denne ordning ikke fungerer hensigtsmæssigt. Jeg vil spørge ministeren, om der ikke er grund til ved de kommende forhandlinger med de kommunale organisationer alvorligt at overveje, om der ikke bør laves andre og bedre ordninger.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Man skulle jo være et slem skarn, hvis man ikke altid ville overveje andre og bedre løsninger. Jeg forstod på hr. Finn Jørgensen, at han i hvert fald ikke har noget bud på en anden og en bedre løsning.

Det, der er regeringens bud, er for det første at sikre, at langt flere bliver ansat i private virksomheder. Det tror jeg hr. Finn Jørgensen og jeg er enige om. For det andet at give kommunerne mulighed for uden for deres traditionelle virkeområder at sætte arbejde i gang. Det var jobskabelsesforslaget. Og endelig tror jeg, der er behov for i en dialog ikke bare med Amtsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening, men også med nogle af de lønmodtagerorganisationer, som en gang imellem blokerer en fornuftig anvendelse af de langtidsledige, at finde mere rimelige måder at klare problemet på.

[Arbejdsministeren]

Som jeg sagde før, er vi meget opmærksomme på disse problemer, og vi deler bekymringen over det store tal, men vi ser ikke noget alternativ til den nuværende ordning; derfor må vi løse problemerne i relation til denne.

Finn Jørgensen (KF):

Afsluttende vil jeg bare spørge ministeren, om han er opmærksom på, at denne ordning ikke skaber ét eneste varigt job.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Det er jeg ikke opmærksom på. Hvad er alternativet, hr. Finn Jørgensen? Hvad er alternativet til denne ordning? Alternativet er, at vi opgiver mennesker, lader dem gå år ud og år ind, uden at de får tilbudt et stykke arbejde. Da ordningen startede, var det med mennesker, som i nogle tilfælde havde gået ledige i tre og fire år. Over halvdelen af dem kom ikke tilbage i en arbejdsløshedssituation. Selv under de gunstige forhold i 1980 kom mere end 40 pct. af de langtidsarbejdsløse i varig beskæftigelse. Alternativet, som hr. Finn Jørgensen ruller op her – sådan forstod jeg de sidste bemærkninger – er, at man afskaffer ordningen. Det er simpelt hen at acceptere langtidsarbejdsløsheden, at acceptere, at en bestemt befolkningsgruppe simpelt hen ikke skal hjælpes.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 74

9) Til *arbejdsministeren* af:

Arne Bjerregaard (KrF):

»Vil ministeren udvide sit bebudede lovforslag om beskyttelse af allerede ansatte ved indgåelse af eksklusivaftaler, således at arbejdsgiveren også får retsbeskyttelse mod direkte eller indirekte at få påtvunget en aftale med en bestemt fagforening, når ingen af de allerede ansatte ønsker det?«

Skriftlig begrundelse.

Et gartneri i hovedstadsområdet beskæftiger 22 mand. Arbejdsgiveren har udbetalt løn efter gældende aftale, men har i øvrigt ikke keret sig om sine medarbejderes faglige til-

hørsforhold. Dog kan det oplyses, at ingen af medarbejderne er SiD-medlemmer.

SiD kræver nu, at arbejdsgiveren inden den 4. februar 1982 indgår en eksklusivaftale med SiD, hvilket hverken arbejdsgiveren eller medarbejderne ønsker.

Virksomheden eksporterer den største del af sine produkter, og i protest mod magtmisbruget vil virksomheden sandsynligvis blive lukket til skade for såvel beskæftigelse som eksport.

Arne Bjerregaard (KrF):

Domstolen i Strasbourg afgjorde, så vidt jeg husker den 13. august 1981, at medarbejdere ikke kan afskediges fra deres arbejdsplads på grund af deres faglige tilhørsforhold eller mangel på samme, og ministeren har i den anledning bebudet et lovforslag, der skal sikre ansatte herhjemme denne ret – eller frihed, om man vil – hvilket jeg mener er i klar overensstemmelse med vor grundlovs ordlyd.

Foranlediget af en ny sag, hvor SiD vil tvinge en gartner i Københavns omegn til at indgå eksklusivaftale mod dennes og medarbejdernes ønske, finder jeg det betimeligt at spørge ministeren, om han ikke mener, at arbejdsgiveren såvel som arbejderne bør være fri for uberettiget indblanding fra organisationernes side, når løn og arbejdsvilkår er i overensstemmelse med gældende regler og såvel arbejdsgiveren som medarbejderne ønsker at være fri for indblanding fra såvel arbejdsgiverorganisationens som lønmodtagerorganisationens side. Det drejer sig altså ikke om et forbud mod eksklusivaftaler, men om frihed for den enkelte til selv at bestemme, om han eller hun vil indgå en eksklusivaftale eller ej.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Jeg forstår godt, at hr. Arne Bjerregaard har stillet dette spørgsmål, for på det tidspunkt, da han stillede spørgsmålet, vidste han ikke, hvornår regeringens lovforslag på området kom. Det er nu fremsendt til folketinget, og bliver det ikke fremsat i dag, bliver det det i morgen; det er altså færdigt, og derfor vil jeg finde, at det var mest korrekt, om vi udsatte denne meget spændende diskussion om dette meget spændende spørgsmål til den ordinære førstebehandling, som kan

[Arbejdsministeren]

komme i nær fremtid, af det lovforslag, regeringen har fremsat. Jeg kender jo forslagets indhold, det gør hr. Arne Bjerregaard ikke, og derfor bliver diskussionen unfair i forhold til hr. Arne Bjerregaard, så jeg henstiller, at man tager diskussionen på baggrund af regeringens lovforslag. Jeg skal give hr. Arne Bjerregaard den oplysning, at det, lovforslaget går ud på, er, at Danmark opfylder sin folkeretlige forpligtelse efter den dom, der er faldet ved Strasbourgdomstolen.

Arne Bjerregaard (KrF):

Ministeren foreslår nu, at vi skal tage diskussionen senere, og det er jeg da helt indfriet med.

Det, jeg ønsker, er sådan set, at vi får løst nogle problemer på dette område, som jeg mener skal løses, men når ministeren nu siger, at man vil se gennem lovforslaget at løse problemerne på den måde, som vi har pligt til efter international aftale, vil jeg dog alligevel spørge her og nu: indeholder forslaget nogen som helst ret og frihed for arbejdsgiveren, eller er det kun arbejderne, som man tilgodeser i forslaget?

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Forslaget går ud på, at Danmark lever op til sine forpligtelser. Der er ikke i forslaget noget indgreb i aftalefriheden på arbejdsmarkedet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 83

10) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

Bo Kristensen (KF):

»Vil ministeren foranledige, at der udstedes et større antal transporttilladelser til danske vognmænd i de østlande, der skal passeres af danske eksportlastvogne på vej til Mellemøsten?«

Skriftlig begrundelse

Danmarks stigende eksport til Mellemøsten generes i øjeblikket af, at der ikke udstedes tilstrækkelig mange gennemkørseltilladelser for danske vognmænd i landene Ungarn, Bulgarien og Jugoslavien. Der kan i denne tid kun gennemføres 4-5 transporter

dagligt, selv om der er danske eksportvarer til betydelig flere lastvogne. Resultatet har været en ophobning af varer hos eksportører og vognmænd. Dette transportproblem vil i det lange løb gøre det meget vanskeligt for danske eksportører at opretholde og udvide eksporten til Mellemøsten. Mit spørgsmål er stillet for at give ministeren lejlighed til at give en bedømmelse af mulighederne for en bedring i transportsituationen vedrørende den omtalte eksport.

Ministeren for offentlige arbejder (J. K. Hansen):

Det er rigtigt, som hr. Bo Kristensen anfører i begrundelsen for spørgsmålet, at der er problemer med at skaffe det fornødne antal køretilladelser til danske vognmænd hos visse østeuropæiske lande til at dække det transportbehov, der er en følge af vor stigende eksport ikke alene til Mellemøsten, men også til Grækenland, efter at dette land er blevet medlem af EF. Vi er i trafikministeriet fuldt ud klar over, hvilken betydning dette problem har for dansk eksport, og jeg kan da forsikre spørgeren om, at der fra dansk side gøres alt, hvad vi kan for at få problemet løst.

Nu må spørgeren imidlertid huske på, at det ikke er et problem, vi kan løse ensidigt fra dansk side. Det er de pågældende østeuropæiske stater, der bestemmer, hvor megen transittrafik fra Vesteuropa de vil have på deres vejnet, som i vidt omfang ikke er alt for veludbygget til at kunne tage den kolossale stigning i antallet af lastvognstransporter fra de vesteuropæiske lande, en stigning, som er kommet inden for de sidste år. Jeg har hermed antydnet, at der ikke alene er tale om et dansk problem, men om et problem, som har ramt også andre lande i Vesteuropa.

Jeg kan altså sige, at fra ministeriets side gør vi, hvad vi kan for at få kontingenterne forhøjet, og det gør vi bl.a. ved afholdelse af bilaterale møder med myndighederne i de pågældende lande. Det har vi mindst én gang om året. Med hensyn til Jugoslavien har vi taget initiativ til afholdelse af et møde snarest muligt, og med hensyn til Ungarn er der aftalt et møde i dette års andet kvartal.

Jeg skal også sige, at i EF-regiø har Kommissionen gennem længere tid ført forhandlinger med bl.a. Jugoslavien om en forøgelse

[Ministeren for offentlige arbejder]

af medlemslandenes muligheder for transit gennem Jugoslavien i forbindelse med Grækenlands optagelse i EF, men desværre har vi ikke fået noget resultat af disse forhandlinger på nuværende tidspunkt.

Bo Kristensen (KF):

Jeg vil godt sige tak til ministeren for det meget fyldestgørende svar, jeg har fået.

Det er for mig at se en særdeles uheldig udvikling, når ministerens direktorat må udsende meddelelse om, at det direkte må rationere de tilladelser, det har, og samtidig gør opmærksom på, at man skal finde alternative ruter, uden at direktoratet direkte kan anvise disse alternative ruter, ej heller når man får et afslag på de ansøgninger, man sender frem til direktoratet.

Jeg er fuldt ud bekendt med, at det ikke er noget, vi alene kan få klaret i vort eget ministerium, men at vi skal i gang med de lande, der her er tale om, altså de østeuropæiske lande. Jeg er ked af, at det har så lange udsigter, at vi taler om andet kvartal, tredje kvartal og én gang om året, for det er virkelig et stort problem for den eksport, der skal finde sted til Mellemøsten og til Grækenland.

Det er en sag, der haster meget, for det er forbundet med store omkostninger for erhvervslivet at have varerne stående på hylderne, fordi det ikke kan få dem af sted, når de er færdigbearbejdede. Endelig kan der også være tale om for denne eksport, at den er tidsbestemt, og det vil sige, at der for visse eksportører falder bøder, hvis varerne ikke når frem til tiden. Derfor tror jeg, at mange eksportører og vognmænd, hvis man kan komme igennem med en afgift på tilladelserne, er indstillet på det, fordi det simpelt hen forsinkes og fordyrer de varer, de har solgt til Mellemøsten.

Sønderby (V):

Jeg siger også tak for ministerens svar.

Der er et andet problem. Hvis en vognmand skal have en transport til disse lande og han søger om gennemkørselstilladelse i 4 lande, så kan han eventuelt få tilladelse til 2 lande, men skal så vente på at få tilladelse til at køre igennem de sidste 2 lande. Jeg vil gerne spørge ministeren, om ikke der er muligheder for, at en vognmand, der søger om

gennemkørselstilladelse i 4 lande, kan få det for samtlige 4 lande på én gang.

Ministeren for offentlige arbejder (J. K. Hansen):

Det er rigtigt, som hr. Bo Kristensen anfører i sit andet indlæg, at vi har sagt, at der er alternative muligheder for transport. Der er jo den mulighed, at man kan tage til Italien og derfra med færge til Grækenland. Ligeledes er der mulighed for at benytte færgeforbindelser fra havne i Nordjugoslavien til Grækenland og forskellige mellemøstlige destinationer.

Det er således, at de jugoslaviske myndigheder giver et ubegrænset antal tilladelser til at køre til disse færgehavne i Jugoslavien, f.eks. Trieste. Men vi ved også, at de to landstransitkorridorer er flaskehalse, idet vores kontingent af transittilladelser på de nævnte lande vitterlig er stramt. Jeg kan oplyse, at gennem den ene landstransportkorridor, Jugoslavien, kan vi årligt udføre 1.400 transporter, og gennem den anden korridor, Ungarn, Rumænien, Bulgarien, kan vi årligt udføre 1.000 transporter.

Jeg mener, at vi gør, hvad der overhovedet er muligt for at få løst op for disse problemer, men vi må naturligvis pege på de alternative muligheder, der er. Jeg ved godt, at der her kan blive tale om en fordyrelse, og jeg har da naturligvis fuld forståelse for, at man så ikke ønsker at bruge disse alternative muligheder.

Til hr. Sønderby vil jeg sige, at jeg ikke er helt klar over, hvordan det foregår, når man skal transitere to eller flere lande, men det må nok være rigtigt, at når man får en tilladelse, gælder den hele vejen, for en vognmand har naturligvis intet ud af at få en tilladelse, der gælder transit i ét land, hvis han bliver stoppet ved grænsen, når han kommer til det næste land. Men jeg er naturligvis klar til at undersøge – hvis det er et problem – om vi kan få løst op for dette.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 84

11) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

Ahlmann-Ohlsen (KF):

[Ahlmann-Ohlsen]

»Hvordan vil ministeren sikre, at indsejlingsforholdene i Hirtshals havn atter bliver normale?«

Skriftlig begrundelse

En ulykke kostede i december 1981 i indsejlingen til Hirtshals havn ni fiskere livet. Fiskere, der er bekendt med besejlingsforholdene på stedet, har udtalt, at årsagen til ulykken dels skal søges i, at der den pågældende nat var stærk nord-nordøstlig vind, dels i, at strømforholdene i havneindsejlingen er ændret væsentligt efter moleombygninger i maj 1981.

At strømforholdene i havneindløbet er ændret, bevises af vanddybdemålinger foretaget i havneindløbet i november 1981. Disse målinger viser en markant forøgelse i havnedybden på 2-4 m i forhold til identiske målinger foretaget i januar 1981.

Ministeren for offentlige arbejder (J. K. Hansen):

Hr. Ahlmann-Ohlsen har stillet mig det spørgsmål, hvordan jeg vil sikre, at indsejlingsforholdene i Hirtshals havn atter bliver normale. Heri ligger ligesom, at det fra spørgerens side er sagt, at indsejlingsforholdene i Hirtshals havn er unormale. Det er ikke mig bekendt, at de skulle være det.

Jeg kan sige, at ved stormfloden den 24. november 1981 skete der meget betydelige omlejninger af materiale på havbunden i indsejlingen til Hirtshals havn. Der opstod her ved dels dybe huller, dels det, vi kalder op-rundinger. Da dette blev konstateret ved de rutinemæssige pejlinger, der finder sted, blev bundforholdene, så snart vejrforholdene tillod det, normaliseret ved indsats af en sandpumper.

Som det også vil være spørgeren bekendt, er der nedsat en særlig undersøgelseskommission til klarlæggelse af årsagerne til redningsbådens forlis. Resultatet af denne undersøgelse foreligger ikke på indværende tidspunkt, og det ville også være helt forkert af mig forlods at tage stilling til elementer i denne undersøgelse. Undersøgelsens resultat vil blive meget nøje gransket fra havnens side med henblik på at vurdere, om der ud over det, jeg indledningsvis har nævnt, er havnemæssige forhold, som kan have været medvirkende til katastrofen.

Ahlmann-Ohlsen (K.F.):

Nu er det ikke undersøgelsen af ulykken, der interesserer i øjeblikket. Det, der interesserer, er at hindre en lignende ulykke som den, der skete i december måned.

Når jeg har stillet spørgsmålet, som jeg har gjort, er det, fordi jeg hælder til udtalelser fra folk, der er vant til at besejle Hirtshals havn. Fiskerne siger, at de efter ombygningerne af østre mole i maj måned 1981 har betydelig sværere ved at sejle skibene ind; de må overstyre bådene helt op til 4 grader. Hvis man kender lidt til fiskeriforhold, vil man vide, at det er ganske meget, og det betyder, at de har svært ved at få bådene ind. Man har altid været bekymret for at besejle Hirtshals havn, men efter ombygningerne af molen finder man, at det er blevet endnu sværere end tidligere. Fiskere foreslår, at man udbygger nogle høfder.

Det, vi er interesserede i, er at få at vide, om man vil bevilge penge til undersøgelse af forholdene – altså ikke undersøgelse af ulykken, det er vi i gang med, og det skal vi selvfølgelig afvente resultatet af. Det var interessant at få at vide, om ministeren vil stille et beløb til rådighed, så vi kan få at vide, om besejlingsforholdene er ændret, og jeg har ladet mig fortælle, at en fuldstændig undersøgelse, som andre havne kan få glæde af, vil beløbe sig til ca. 1 mill. kr.

Mette Madsen (V):

Hirtshals havn har jo altid været anset for at være en god havn for både fiskerierhvervet, færgefarten, private sejlere og andre, der bruger den, og derfor er svaret fra ministeren i dag til hr. Ahlmann-Ohlsen af meget stor betydning for alle, der bruger Hirtshals havn.

Jeg synes ikke, at ministerens svar var helt klart, hvad angår sikkerhedsforholdene, som de er i øjeblikket. Derfor vil jeg gerne spørge ministeren, om vi i dag kan få ministerens helt korte og klare tilkendegivelse af, at besejlingsforholdene på Hirtshals havn fortsat er betryggende.

Ministeren for offentlige arbejder (J. K. Hansen):

Hr. Ahlmann-Ohlsen siger, at spørgsmålet går på, hvad der kan gøres for at hindre en lignende ulykke. Vi håber naturligvis, at noget sådant aldrig nogen sinde sker, men for

[Ministeren for offentlige arbejder]

at hindre en lignende ulykke er det da lige så klart, at den undersøgelse, der nu er iværksat, må tilendebringes, og så må vi se – det er også et svar til fru Mette Madsen – om der i det resultat, denne undersøgelse kommer frem til, ligger noget, vi skal tage stilling til. Inden da mener jeg ikke at jeg vil være i stand til at gøre det.

Jeg tror nok, at jeg må slutte svaret her med at sige, at vi må vente og se resultatet af denne undersøgelse, og er der ting og sager, vi skal tage fat i, så må vi gøre det. Der foregår jo periodevis undersøgelse af bundforholdene i Hirtshals havn, og vi ved, at der skete noget den 24. november 1981, idet meget store vandmængder blev presset op i Skagerrak og ind i Kattegat, ligesom der uden for indsejlingen til Hirtshals havn fremkom nogle store huller i sandbunden. Det er altså disse ting, som er udbedret efter stormen, og nu må vi så vente på undersøgelsens resultat.

Ahlmann-Ohlsen (KF):

Jeg er desværre ikke helt tilfreds med ministerens svar, men jeg vil selvfølgelig afvente undersøgelsen af selve ulykken. Jeg vil bede om, at man fremover i de undersøgelser, der skal foregå, tager repræsentanter med for fiskeriforeningen i Hirtshals. Disse mennesker i Hirtshals repræsenterer besætninger på 212 fartøjer, og det må være rimeligt, at de mennesker får lejlighed til at udtrykke deres mening.

Jeg synes, det er overraskende, at ministeren ikke er bekendt med, at der efter moleombygningerne skulle være sket ændringer. Udsagnet fra Hirtshalsfiskerne viser altså, at der er sket ændringer, og jeg beder om, at man tager de lokale folk med i undersøgelserne.

Mette Madsen (V):

Jeg kan heller ikke sige, at jeg var helt tilfreds med, hvad ministeren svarede på mit spørgsmål, så jeg tror, jeg bliver nødt til at gentage det: mener ministeren, at besejlingsforholdene på Hirtshals havn fortsat er betryggende?

Ministeren for offentlige arbejder (J. K. Hansen):

Jeg kan sige til hr. Ahlmann-Ohlsen, at jeg går da ud fra, at når man foretager ombyg-

ninger og reguleringer inden for vort havnevesen, ikke alene i Hirtshals havn, så bliver den lokale ekspertise også taget med på råd. Jeg er ganske sikker på, at det bliver den.

Til fru Mette Madsen: der foretages, som jeg før sagde, jævnlige undersøgelser af bundforholdene i Hirtshals havn. Det er ikke ministeriet for offentlige arbejder bekendt, at der skulle være sket ændringer som følge af moleombygningen. Som sagt er der en undersøgelse i gang vedrørende den tragiske ulykke, der skete, redningsbådens forlis, og hvis der kommer noget frem under denne undersøgelse, så må vi naturligvis tage det op på et senere tidspunkt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 85

12) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

Hans Jørgen Holm (V):

»Kan ministeren oplyse, i hvilket omfang pladsreservationer til biler ikke bliver benyttet?«

Skriftlig begrundelse

På flere af DSBs ruter synes der at være en stigende tendens til, at pladsreservationer til biler ikke bliver udnyttet.

Således var der i juletrafikken en del ledige pladser på en af Kalundborg-Århus-rutens ture, på trods af at der over Trafikradioen var meldt alt udsolgt.

Ministeren for offentlige arbejder (J. K. Hansen):

Det er således, at bilister med pladsreservation til færgeoverfarter udebliver i et vist omfang, det må vi konstatere, og problemet eksisterer på samtlige færgeoverfarter. Det er jo således, at pladsreservation på biloverfarter er gratis, og bilister har derfor ikke noget stærkt incitament til at afbestille. Når en færge er udsolgt, er det naturligvis særlig generende, at afbestilling ikke foretages, da andre kunder jo så ikke kan reservere plads. Jeg kan sige, at DSB er opmærksom på problemet og forsøger løbende at modvirke manglende benyttelse af færgekapaciteten, især ved det, vi kalder overbooking med et vist antal pladser.

[Ministeren for offentlige arbejder]

Må jeg sige om det konkrete tilfælde, spørgeren er inde på, nemlig Kalundborg-Århus-overfarten, at dér har særlige forhold spillet ind under jule- og nytårstrafikken i 1981-82. Den ene af overfartens faste færger, nemlig motorfærgen »Prinsesse Elisabeth«, led havari under efterårsstormen den 24. november og blev bl. a. i juletrafikken erstattet af Storebæltsfærgen »Prinsesse Benedikte«, som har en mindre kapacitet til personbiler.

For at undgå, at bilister med pladsreservation skulle blive efterladt i Kalundborg og Århus, udsendte DSB derfor en pressemeddelelse, hvori man opfordrede bilister med pladsreservation til de pågældende færgeture om at få ændret denne reservation. Denne ændrede færgesituation på dette område samt vintervejret afholdt formodentlig mange bilister fra at benytte deres pladsreservation, uden at afbestilling er blevet foretaget.

Hans Jørgen Holm (V):

Det var for så vidt ikke det, jeg bad om svar på, for jeg er klar over, at der er problemer, især når det er gratis.

Det, der var problemet i forbindelse med juletrafikken, var, at Trafikradioen meddelte, at den pågældende rute var booked fuldt op, at alt var optaget, hvorefter man konstaterede, at der var vel noget, der svarede til ca. 20 pct. ledige pladser på ruten. Det er ganske klart, at på ruter, hvor der er stor afstand mellem afgangene, kommer der ingen chancelister, og det vil sige, at når der går en officiel meddelelse ud om, at færgen er fyldt op, så kommer den til at sejle med underbelægning.

For en af de andre ruter, der udgår fra Kalundborg, nemlig Kalundborg-Samsø-ruten, har det en helt speciel betydning, fordi der dér er endnu længere mellem afgangene. Det betyder, at man i sommertrafikken oplever, at bådene sejler med noget, der svarer til stort set halv belægning, selv om der har været booked fuldt op i forvejen. Det vil sige, at man afskærer endagsturister fra at tage til øen og ligesådan de fastboende fra at rejse den anden vej. Derfor vil jeg godt spørge ministeren, om han er indstillet på at indføre en lignende reservationsmåde som for Bornholmstrafikken.

Ministeren for offentlige arbejder (J. K. Hansen):

Jeg skal være den første til at beklage det. Når der f. eks. i Trafikradioen bliver givet meddelelse om, at en rute er totalt udsolgt på de og de afgang, er det helt klart, at så udebliver, som hr. Hans Jørgen Holm siger her, chancelisterne, fordi der måske er 2 eller 3 eller 4 eller 5 timer til næste afgang.

Jeg beklager, at der reserveres plads, uden at reservationen bliver benyttet. Det er endda et større procenttal, end hr. Hans Jørgen Holm fremkommer med, idet vi, efter hvad der er oplyst over for mig, er helt oppe på 35 pct. Der kan altså være nogle vejrmæssige årsager til disse ting, men vi kan kun, mener jeg, henstille til dem, der reserverer plads – det gælder for så vidt også togene, det gælder vel også flyene – at de er varsomme med disse reservationer, hvis ikke de skal bruge dem. Man reserverer en plads for at bruge den, og hvis ikke man får brug for denne reservation, så afbestiller man den i så god tid, at andre kan få glæde af en sådan plads.

Jeg mener ikke, selv efter det, der er sagt her, at der skulle være nogen grund til at ændre disse reservationsbestemmelser. Det er meget let i dag at reservere – det mener jeg også det skal være. Man kan tage en telefon, og så kan man reservere sig en plads via den nærmeste jernbanestation. Det synes jeg er en god ordning, en god service for kunderne, og vi kan kun henstille til kunderne, at de ikke misbruger denne form for service.

Hans Jørgen Holm (V):

Jeg forstår ministerens svar således, at han hverken for så vidt angår Kalundborg-Århus-ruten eller Kalundborg-Samsø-ruten vil foretage sig noget; han vil lade det køre videre.

Når jeg trækker Kalundborg-Samsø-ruten frem, så er det, fordi vi tidligere har haft en diskussion om besejlingen af Samsø, hvor man konstaterede, at man ikke havde trafikunderlag til den anden halvdel af ruten, nemlig Århus-Samsø. Den nedlagde man på grund af for dårlig belægning.

Jeg vil godt spørge ministeren, om man ad åre vil nedlægge Kalundborg-Samsø-ruten, også med henvisning til, at der har været for dårlig belægning, specielt når man kan konstatere, at der i sommermånederne er reserveret fuldt ud, men at man sejler med noget, der svarer til halv belægning. Det skyldes

[Hans Jørgen Holm]

måske, at nogle, der har sommerhus, eller hvad det er – jeg kender ikke forklaringen – reserverer flere weekender i træk for at sikre sig, at de kan komme derover. Det var måske rimeligt, at man i den situation indførte et vist gebyr, eller at folk skulle købe billetten forud, men ministeren omgås altså ikke med sådanne planer, sådan måtte jeg forstå svaret. Jeg vil gerne have det bekræftet.

Ministeren for offentlige arbejder (J. K. Hansen):

DSB foretager naturligvis jævnligt trafikanalyser på de forskellige områder, og her ved får man altså konstateret, hvor stort behovet er.

Må jeg sige, at jeg ikke omgås med planer vedrørende nedlæggelse af ruter, specielt ikke Samsørutten.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 49

13) Til indenrigsministeren af:

Eva Møller (KF):

»Vil ministeren drage omsorg for, at det for fremtiden bliver muligt for svært læsere-tarderede (ordblinde) at blive optaget på sygehjælper-skolerne, og vil ministeren i øvrigt inden for hele sit ansvarsområde sætte et arbejde i gang, der skal undersøge, om handicappedes muligheder for at påbegynde en uddannelse er ringere end ikke-handicappedes og ringere, end deres handicap betinger?«

Skriftlig begrundelse

Det er i øjeblikket således, at man til de fleste uddannelser inden for undervisningsministeriets regie kan få dispensation ved dokumenteret svær læsere-tardering (ordblindhed). Man kan således optages til det medicinske studium på dispensation, men på sygehjælper-skolen kan man ikke optages, medmindre man har bestået prøve i dansk med karakteren 8 i såvel års- som eksamens-karakter på 9. klasses niveau.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Efter sundhedsstyrelsens regler for optagelse af elever på sygehjælper-skolerne er det

overladt til undervisningsrådene på de enkelte skoler at fastsætte nærmere regler for elevernes optagelse, men der er ikke i sundhedsstyrelsens regler fastsat krav om mindstekarakterer, kun bestemt, at ansøgerne skal have gode skolekunderskaber i dansk og regning. Der er altså ikke noget i vejen for, at en sygehjælper-skole kan optage en ansøger, der er ordblind, hvis der er udsigt til, at eleven med den nødvendige bistand kan følge undervisningen og løse de stillede opgaver på tilfredsstillende måde.

Spørgsmålet om optagelse af handicappede på sundhedsuddannelserne rejser generelt særlige problemer. Det er afgørende at sikre, at de pågældende kan leve op til de uddannelsesmæssige krav og senere kan fungere i de stillinger, uddannelsen tager sigte på, uden at det kan betyde nogen risiko for patienter eller plejehjemsbeboere.

Ministeriet har for flere af sine sundhedsuddannelser indført særlige ordninger, der tilgodeser de handicappede. Jeg kan nævne, at der på beskæftigelsesvejlederskolerne er mulighed for at besætte et vist antal pladser med handicappede. Optagelse af syns- og hørehandicappede og ansøgere med andre fysiske handicap er sket i adskillige tilfælde.

Inden for fysioterapeutområdet har man en lang praksis med optagelse af bl.a. svagtsende og blinde. På fysioterapeutskolen i København er der nedsat et støtteudvalg, der skal følge undervisningen for de synshandicappede. Der er på skolen afsat ekstra lærerkræfter til støtte for de synshandicappede i selve undervisningen.

Ministeriet vil fortsat ved udarbejdelse af bestemmelser på uddannelsesområdet være meget opmærksomt på de handicappedes muligheder for optagelse på sundhedsuddannelserne. Afgørende må alene være, om en optagelse kan anses for forsvarlig set i forhold til uddannelsens krav og den fremtidige beskæftigelse.

Eva Møller (KF):

Jeg vil da gerne takke ministeren for den positive holdning, der lå i svaret.

Jeg mener, ministeren brugte vendingen »gode karakterer i dansk og regning«, og den formelle ordlyd mener jeg er »tilfredsstillende resultater i fagene dansk og regning«; det har en lang række amtsråd tolket

[Eva Møller]

som 7, men jeg er også vidende om, at nogle amtsråd nu har sat det op til 8. Jeg kan ikke forstå, hvordan man kan mene, at det ikke er tilfredsstillende med lavere karakterer for specielt ordblind elever, når man kan blive læge som ordblind og man i så fald har fået dispensation fra 13-reglen, hvilket vil sige, at man kan være nede på at have 03 i dansk. Jeg kan ikke forstå, hvorfor der skal stilles strengere krav til sygehjælperne end til lærerne.

Jeg vil konkret spørge indenrigsministeren, om han vil foreskrive, at der gives dispensation for ordblindhed også ved sygehjælperuddannelsen og de øvrige sociale uddannelser, ligesom der gives ved de højere læreanstalter, bl.a. vedrørende det medicinske studium.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg ville sætte stor pris på, hvis jeg kunne få konkrete eksempler, som jeg kunne undersøge nærmere. Det tror jeg er den mest hensigtsmæssige fremgangsmåde, for det har aldrig været meningen med den generelle og helt fornuftige regel om, at der skal være rimelige eller gode skolekunderskaber i dansk og regning, at den skulle rejse særlige vanskeligheder for folk, der er ordblind. Jeg vil altså sætte pris på konkrete eksempler. Men derfra og til at stille i udsigt i dag, at jeg vil gribe ind over for bestemte krav om et syvtal eller et ottetal i forbindelse med danskundervisningen i folkeskolen, er der nok alligevel et spring.

Jeg vil gerne se de konkrete eksempler, om det kan vises, at reglerne administreres imod deres hensigt, sådan at de rejser særlige vanskeligheder for ordblind.

Eva Møller (KF):

Jeg er næsten sikker på, at jeg kan forsyne indenrigsministeren med konkrete eksempler, for efter at jeg har rejst spørgsmålet, har jeg fået en henvendelse fra forstanderen på ordblindeskolen, og han havde en række konkrete eksempler ud over det ene, jeg selv kendte i forvejen. Jeg er sikker på, at han gerne vil overlade ministeren disse konkrete eksempler, så vi kan få løst problemet.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Det siger jeg tak for, for det er nemlig hverken sundhedsstyrelsens eller indenrigsministeriets hensigt, at der skal være vanskeligheder for de handicappede ud over dem, der ligger i deres handicap.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 87

14) Til *indenrigsministeren* af:

Gammelgaard (KF):

»Vil ministeren ophæve bestemmelsen om, at en kommune skal fastsætte grundskyldpromillen til mindst 10, hvis blot én skatteyder har ramt skatteloftet?«

Skriftlig begrundelse

Det fremgår af den kommunale ejendoms-skattelov, at der skal opkræves mindst 10 promille i grundskyld, hvis mindst én skatteyder ved sluttingen har ramt skatteloftet i udskrivningslovens § 3.

Bestemmelsen i ejendomsskatteloven har medført, at 8 kommuner – Ryslinge, Tinglev, Rosenholm, Bjerringbro, Fjends, Morsø, Thisted og Nørager – imod deres ønske har måttet hæve grundskyldpromillen til 10 i 1982.

Ud over disse kommuner har bestemmelsen i den kommunale ejendomsskattelov haft betydning for 14 andre kommuner.

Gammelgaard (KF):

Den pågældende bestemmelse i den kommunale ejendomsskattelov har medført, at 8 kommuner imod deres ønske har måttet hæve grundskyldpromillen til 10 i 1982. Ud over disse kommuner har bestemmelsen haft betydning for 14 andre, hvoraf nogle ikke, imod deres ønske, har måttet nedsætte grundskyldpromillen til under 10. Bestemmelsen i den kommunale ejendomsskattelov betyder således et uacceptabelt indgreb i den kommunale selvbestemmelsesret og dermed, at borgerne i de pågældende kommuner behandles på urimelig måde med hensyn til ejendomsbeskatningen.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Det problem, som er rejst af hr. Gammelgaard, har igennem nogen tid været overvejet i regeringen. Det fremgår af spørgsmålet, at

[Indenrigsministeren]

en kommunes grundskyldpromille skal udgøre mindst 10, når blot én af kommunens skatteydere har ramt det såkaldte skatteloft. Forpligtelsen bortfalder ganske vist, hvis kommunen i det kommende år nedsætter sin udskrivningsprocent, så selv de højeste indkomster ikke længere rammer skatteloftet. For mindre parcelhusejendomme begrænses stigningerne, som man vil vide, i nogen grad af de særlige regler om nedsættelse, vi gennemførte sidste år. Men på trods af disse begrænsninger fører bestemmelsen altså i nogle tilfælde alligevel til kraftige forhøjelser af ejendomsskatten. Som nævnt i spørgsmålets begrundelse drejer det sig i 1982 om 8 kommuner. Regeringens overvejelser går ud på at erstatte bestemmelsen med en eller anden form for generelle lempelige rammer for den kommunale ejendomsbeskatning.

Den gældende regel blev i sin tid indført som led i det politiske forlig om skatteloftet. Begrundelsen var, at man fandt det mindre rimeligt, at en kommune holder sin grundskyldpromille på et meget lavt niveau, samtidig med at den udskriver indkomstskat med en så høj procent, at staten skal træde til med en lempelse af indkomstskatten for skatteydere i kommunen.

Jeg finder, at den grundholdning, der ligger bag ved det eksisterende forslag, må fastholdes ved en eventuel ændring af reglen. Men der ligger i min besvarelse, at 10 promille nok er for høj en sats.

Gammelgaard (KF):

Jeg vil helst opfatte ministerens svar således, at der bliver tale om en væsentlig udvidelse af den kommunale selvbestemmelsesret på dette område. Jeg vil i den forbindelse gerne gøre opmærksom på, at ministeren selv den 16. juni 1981 til samtlige landets kommuner udsendte et cirkulære, hvori man sagde, at grundskyldprovenuet i de enkelte kommuner ikke måtte blive større end hidtil. Og det vil altså sige, at de to bestemmelser direkte strider imod hinanden, dels lovbestemmelsen, dels den cirkulærebestemmelse, som ministeren selv har udsendt.

Jeg spørger altså igen ministeren, om han er indstillet på, at der reelt bliver kommunal selvbestemmelsesret på dette område. Det er det eneste rigtige.

Sønderby (V):

Den 17. marts 1981 fremsatte venstre et forslag i folketinget om ændring af lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme. Da sagde ministeren, at regeringen ikke finder det logisk at ophæve en fornuftig regel. Senere, ved behandlingen af forslaget om udskrivningsprocenten, sagde skatteministeren, at regeringen var indstillet på at se virkningen af de 10 promille. Nu siger ministeren, at det er overvejet i regeringen. Nogle af de kommuner, hr. Gammelgaard nævner, har skrevet til ministeren, og jeg har også skrevet til ministeren, og vi fik også det svar, at regeringen overvejer.

Det, mit spørgsmål går ud på, er så: hvor længe overvejer regeringen det? Og hvordan vil det virke i de kommuner, der allerede med den nugældende lov har været nødt til at fastholde grundskyldpromillen?

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg vil gerne sige, at regeringen sigter på at fremsætte et lovforslag, der har virkning fra det kommende skatteår.

Så vil jeg gerne sige til hr. Gammelgaard, at den henstilling, der blev rettet til kommunerne — det var til primærkommunerne — havde sin klare begrundelse i den gradvise afskaffelse af retten til fradrag for betalte ejendomsskatter, som blev vedtaget her nogle måneder før.

Jeg kan godt se, at der vil være en — hvad skal man sige? — begrænset kollision imellem et ønske om en vis rimelig mindstegrænse for de kommunale grundskyldpromiller og så den generelle henstilling. Det ville være forkert og ulogisk af mig at benægte, at der er en sådan begrænset kollision. Men jeg er stadig væk af den opfattelse, og det ved jeg at skatte- og afgiftsministeren naturligvis også er, at det ikke er logisk at ophæve en regel af denne art med den begrundelse, den i sin tid blev indsat i skattelovgivningen med. Men derfor kan man jo godt være af den opfattelse, at 10 promille efterhånden er klart i overkanten af, hvad der er rimeligt.

Gammelgaard (KF):

Så bliver jeg nødt til at spørge ministeren, hvilken promille man så sigter imod. Hvis man her får fastsat en promille, som betyder, at kommunerne alligevel i en række tilfælde

[Gammelgaard]

imod deres ønske skal forhøje grundskyldpromillen eller ikke kan nedsætte grundskyldpromillen, sådan som de jo ønsker det, så synes jeg nok, at indenrigsministeren, altså kommunernes minister, ikke har gjort ret meget for at forbedre og forøge den kommunale selvbestemmelsesret.

Anders Poulsen (V):

Jeg har et supplerende spørgsmål til ministeren: vil ministeren uddybe regeringens overvejelser og ministerens egne bemærkninger om, at regeringen overvejer rammer? Det antyder ligesom, at der er mindst 2 rammer: Er det en overgrænse og en undergrænse? Ligger der i disse overvejelser og i ministerens ordvalg, at regeringen i virkeligheden overvejer en yderligere begrænsning af den kommunale selvbestemmelsesret på dette område?

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Nå ja, hvis jeg havde talt om ramme, underforstået en bundgrænse, så havde det jo givet sig selv, at jeg ikke tænkte på, at der også kunne være tale om at sætte en overgrænse. Jeg brugte med vilje udtrykket »rammer«, det er det, der indgår i vores tanker, det er en overgrænse og en undergrænse. Men derfra og til at imødekomme hr. Gammelgaards forståelige interesse for, hvad tankerne går ud på, er der et spring, og det kan man altså ikke forvente at jeg vil åbenbare i dag.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Formanden:

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlig besvarelse af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget:

Glistrup: spm. nr. 5, 10, 11, 23 og 38

Preben Lange: spm. nr. 16-18

Margrete Auken: spm. nr. 19

Maisted: spm. nr. 20, 25 og 42

Steenholdt: spm. nr. 26

Gammelgaard: spm. nr. 28

Tommy Dinesen: spm. nr. 29

Askjær Jørgensen: spm. nr. 35

Karen Højte Jensen: spm. nr. 37

Ebba Strange: spm. nr. 41

Spm. nr. 5

Til *undervisningsministeren* (6/1 82) af:

Glistrup (FP):

»Hvad vil ministeren gøre for, at lærlingelovens administration tilrettelægges med hensyntagen til de pågældende praktikarbejdspladser?«

Begrundelse

I gamle dage var det en selvfølge, at tekniske skoler, handelsskoler – ja endog den almindelige skole med kartoffelferie, indskrænket skolegang i høsttiden osv. – i deres tilrettelæggelse tog afgørende hensyn til de produktionsvirksomheder, hvoraf vores alle sammens velfærd og velstand afhænger.

Nu om dage har P4-poppen reduceret virksomhederne til samfundssnyltende profitjægere, som det bare gælder om at genere, således at ungdommen – de, der har lettest ved at indrette sig på ubekvem måde – og den herskende klasse af offentligt ansatte først og fremmest skal forkæles.

Skal vi mindske arbejdsløshed, udlandsgæld osv., må skeen tages i en helt anden hånd. Det er derfor af værdi at høre, om den nylig genudnævnte undervisningsminister vil klæde sig i søk og aske og f.eks. tilstå, at hendes hidtidige virke er ansvarligt for, at Agner Høj Nielsen med rette kan skrive i Berlingske Tidende den 2. januar 1982:

»De fleste arbejdsgivere har hvert år en spidsbelastningsperiode en tid af året og en mere stille periode på en anden tid af året.

Mange småmestre er i den situation, at de har for meget arbejde til én, men ikke nok til én til. Her kunne en EFG-elev være en udmærket løsning, hvis arbejdsgiveren på forhånd kunne sikre sig, at eleven ikke skal på skole i den allertravleste tid.

Men end ikke ved at spørge skolen før ansættelsen af eleven kan arbejdsgiveren sikre sig på dette punkt, tværtimod. Skolen kan vel fortælle, hvornår undervisningen er planlagt at finde sted, men af økonomiske grunde finder den endelige planlægning først sted, når skolen kender antallet af tilmeldte elever. På den måde reducerer man både undervis-

[Glistrup]

ningsudgifterne og antallet af praktikpladser.«

Besvarelse (19/1 82):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Det er anført i begrundelsen til spørgsmålet, at det er væsentligt for arbejdsgiveren på forhånd at kende de perioder, hvor eleven eller lærlingen har henholdsvis skoleophold og arbejde i praktik.

Erhvervsskolerne kan sædvanligvis give oplysning om, hvorledes uddannelsesforløbene er planlagt, men det er ikke muligt at give en helt klar besked på forhånd. Dette hænger sammen med, at tilgangen til disse uddannelser er afhængig af, om den unge har fået en praktikplads. Dette problem afklares desværre ofte først i sidste øjeblik.

Da skolerne er forpligtet til at overholde finanslovens forudsætninger om holdstørrelser m.v., kan skolerne ikke give endelig besked om uddannelsesforløbet, før der er sikkerhed for, om det forudsatte antal elever faktisk kommer. Det er ligeledes nødvendigt for at udnytte skolernes kapacitet med hensyn til lokaler, udstyr m.v., at tilgangen af uddannelsessøgende fordeles hen over året.

Der er således tale om en vekselvirkning mellem skolernes stramme økonomi og usikkerheden omkring, hvor mange elever der kan få en praktikplads. Dette gør skolernes planlægning af uddannelserne meget vanskelig; men der kan næppe ændres meget ved dette, uden at der på forhånd skabes sikkerhed for antallet af praktikpladser, eller at der stilles væsentlig større ressourcer til rådighed for skolerne.

Spm. nr. 10

Til *arbejdsministeren* (8/1 82) af:

Glistrup (FP):

»Hvordan har arbejdet med at administrere udbyttedelingsloven og de dermed forbundne omkostninger udviklet sig inden for de sidste syv år?«

Begrundelse

Fremskridtspartiet fremsatte den 7. oktober 1981 – som L 16 – lovforslag om at ophæve den udbyttedelingslov, som de sidste

mange års udvikling har gjort så inderligt overflødig.

Ved førstebehandlingen af forslaget oplyste arbejdsministeren – Folketingstidende spalte 1032 – at der i slutningen af året 1981 ville ske nedlæggelse af det særlige sekretariat til at administrere lovgivningen.

Det må herefter være på tide at få en samlet redegørelse til supplerung af de tidligere redegørelser om, hvordan lovens administration har udviklet sig – altså et supplement til den skatteministerielle skrivelse af 19. marts 1975, som nærmere refereres i bemærkningerne til lovforslaget af 7. oktober 1981.

Besvarelse (25/1 82):

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Med hensyn til karakteren af arbejdet med administrationen af udbyttedelingsloven i de sidste 7 år kan jeg henvise til min besvarelse af et lignende spørgsmål – nr. 17 af 7. oktober 1980 – fra folketingsmedlem Glistrup (FP), jfr. Folketingstidende 1980/81, sp. 1116–17. Heri oplyste jeg nærmere, at udbyttedelingsnævnet i den pågældende periode hovedsagelig havde varetaget den del af nævnets opgaver, der består i ydelse af vejledning og bistand til virksomheder om betingelserne for gennemførelse af frivillige udbyttedelingsordninger og oprettelse af sociale fonds. Herunder er der bl.a. vejledet om de gældende muligheder for skattefradrag i forbindelse med oprettelse af sociale fonds og endvidere afgivet udtalelser til skattemyndighederne om ansøgninger herom.

Med hensyn til udgifterne ved administrationen af udbyttedelingsloven bemærkes, at honoraret til udbyttedelingsnævnets medlemmer bortfaldt ved udgangen af juni måned 1974, efter at udbyttedelingsnævnets mødevirksomhed var indstillet.

Siden 1975 har udgifterne til udbyttedelingsnævnets virksomhed derfor alene omfattet udgifterne til opretholdelse af nævnets sekretariat under ledelse af en som kontorchef aflønnet chef. Indtil udgangen af finansåret 1976/77 bevilgedes udgifterne hertil på de årlige finanslove på en særlig underkonto: 1.06. Udbyttedelingsnævnet under arbejdsministeriet. I finansårene 1975/76 og 1976/77 androg udgifterne på denne konto godt 424.000 kr. (§ 15 B.1.06.) og 460.000 kr. (§ 28.1.06.). Fra den 1. april 1977 blev udbytte-

[Arbejdsministeren]

delingsnævnets sekretariatsvirksomhed begrænset og henlagt under arbejdsministeriet. Bortset fra sekretariatslederen fik nævnets medarbejdere herefter deres beskæftigelse inden for arbejdsministeriets øvrige områder, dvs. at udgifterne vedrørende udbyttedelingsloven blev begrænset til sekretariatslederløn-
nen, senest ca. 250.000 kr. årligt.

Ved sekretariatslederens afgang på grund af alder den 1. december 1981 er arbejdet med de under udbyttedelingsnævnet hørende sager blevet helt integreret i arbejdsministeriets virksomhed, hvoraf de kun vil udgøre en ganske ringe del, således at der herefter ikke længere er særlige udgifter forbundet med udbyttedelingslovens administration.

Spm. nr. 11

Til arbejdsministeren (8/1 82) af:

Glistrup (FP):

»Hvor store er arbejdsløshedstallene, og hvordan har udviklingen været i det seneste år i USA, England, Frankrig, Østrig, Schweiz, Japan og Danmark?«

Begrundelse

I den hjemlige propaganda fremmanes Reagans og Thatchers arbejdsløshedspolitik dagligt som det store afskrækkende eksempel. Derfor er det af interesse på det seneste

tidspunkt for 1981, hvor tal foreligger fra alle de i spørgsmålet nævnte syv lande, at få de virkelige kendsgerninger frem – samt hvor stor en procent i hvert af de omhandlede syv lande de arbejdsløse udgør af hele befolkningen. De tilsvarende tal bedes oplyst også for det tilsvarende tidspunkt i 1979 og i 1980.

Et muligt grundmateriale ved arbejdets udførelse er følgende citat fra en notits, som Knud Tholstrup den 30. oktober 1981 havde i retsforbundets presse:

»Ifølge Børsen den 24. august udgør den registrerede arbejdsløshed i forhold til indbyggertallet: 0,6 pct. i Norge, 1,0 pct. i Sverige, 1,2 pct. i Japan, 1,8 pct. i Tyskland, 2,6 pct. i Holland, 3,1 pct. i Frankrig, 3,2 pct. i Italien, 3,4 pct. i USA, 4,0 pct. i Danmark og 4,4 pct. i Storbritannien.

Men da 60.000 danskere er gået på førtidspension, bliver det til 5,2 pct., og da så fordelagte førtidspensionsordninger ikke findes andre steder, har Danmark formentlig rekorden i arbejdsløshed«.

Besvarelse (18/1 82):

Arbejdsministeren (Svend Auken):

I begrundelsen for spørgsmålet efterlyses arbejdsløshedstallene sat i forhold til befolkningen i de pågældende lande. Dette er gjort i nedenstående tabel for oktober 1979, 1980 og 1981.

Ledighedstal for udvalgte lande målt som den registrerede ledighed i pct. af hele befolkningen.

	Oktober 1979 pct.	Oktober 1980 pct.	Oktober 1981 pct.
Danmark	2,7	3,9	4,7
USA	2,6	3,3	3,5
England	2,3	3,4	4,9
Frankrig	2,8	3,0	3,7
Østrig	0,7	0,7	1,0
Schweiz	0,1	0,1	0,1
Japan	1,0	1,0	1,1

En mere rimelig måde at opgøre arbejdsløsheden på ville være at måle den registrerede arbejdsløshed i forhold til den samlede arbejdsstyrke, hvorved personer uden tilknytning til arbejdsmarkedet udskilles. Da Danmark – af de nævnte lande – har langt den højeste erhvervsfrekvens, vil et sådant mere

rimeligt mål placere Danmark relativt lavere med hensyn til arbejdsløshedens størrelse.

Spm. nr. 16

Til landbrugsministeren (8/1 82) af:

Preben Lange (Grønl.):

[Preben Lange]

»Hvor meget ville de grønlandske forbrugere have kunnet spare, hvis de i 1980 havde kunnet købe landbrugsvarer til verdensmarkedets priser i stedet for at købe dem til den pris, der gælder i EF?«

Besvarelse (20/1 82):

Landbrugsministeren (Bjørn Westh):

Grønlands import af fødevarer udgjorde i 1981 ca. 225 mill. kr. mod 206 mill. kr. i 1980. Langt størstedelen (98 pct.) af disse fødevarer købes i Danmark, og samhandelen formidles af Den Kongelige Grønlandske Handel.

Fødevarerpriserne i Grønland er noget højere end de priser, der er gældende på verdensmarkedet. De to væsentligste årsager hertil er det højere prisniveau for fødevarer i Fællesskabet samt de ikke ubetydelige handels- og transportomkostninger til Grønland.

Da den grønlandske befolkning kun udgør 50.000 indbyggere, er det samlede fødevarerforbrug ret begrænset. Det kan derfor ikke forventes, at forbrugerne i Grønland kan købe til de priser, der er gældende på verdensmarkedet, idet der må påregnes øgede handelsomkostninger. Hvis Grønland ikke var medlem af EF, ville det dog være muligt at importere fødevarer gennem KGH som hidtil, men med eksportrestitutioner fra Fællesskabet.

Hvis det i Grønland var muligt at købe fødevarer til de priser, der er gældende på verdensmarkedet, ville det i 1981 have medført en reduktion af importpriserne på ca. 18 pct. Da detailpriserne er væsentligt højere end importpriserne, vil der derimod ikke ske en tilsvarende reduktion af detailpriserne. Dette gennemsnit dækker over besparelser på 0-40 pct. for forskellige kategorier af fødevarer. Størst ville besparelsen være for smør, sukker og oksekød. Derimod kan der kun påregnes mindre besparelser for f.eks. svinekød, frugt og grønsager. For den grønlandske befolkning ville de lavere importpriser for fødevarer betyde en samlet besparelse på ca. 40 mill. kr. i 1981. Med de nugældende priser på verdensmarkedet skønnes besparelsen at udgøre 34-36 mill. kr. på årsbasis. Disse beregninger forudsætter imidlertid, at handelsomkostningerne ikke stiger som følge af en omlægning af fødevarerindkøbet fra Danmark til verdensmarkedet.

En tilsvarende beregning kan foretages for 1980, hvor prisniveauet på verdensmarkedet var noget lavere. Dette indebærer en tilsvarende større besparelse for de grønlandske forbrugere. Det skønnes således, at verdensmarkedspriserne lå ca. 24 pct. under EF-priserne i 1980. Denne prisforskel ville have medført en besparelse på ca. 49 mill. kr. for de grønlandske forbrugere. En besparelse af dette omfang forudsætter imidlertid uændrede handelsomkostninger.

Man må endvidere gøre opmærksom på, at verdensmarkedspriserne er stærkt varierende, og at der har været perioder, hvor især verdensmarkedspriserne for sukker, men også for korn, har været betydeligt højere end priserne i EF.

For udvalgte fødevarer – som dog ikke omfatter samtlige fødevarer i de nævnte fødevarekategorier – fremgår besparelsen af skatte- og afgiftsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 18-1982 fra folketingsmedlem Preben Lange.

Spm. nr. 17

Til *ministeren for skatter og afgifter* (8/1 82) af:

Preben Lange (Grønl.):

»Hvor meget kan den grønlandske import billiggøres, såfremt Grønland udtræder af EFs forskellige markedsordninger og toldarrangementer?«

Besvarelse (19/1 82):

Ministeren for skatter og afgifter (Lykketoft):

Der er i perioden 1. december 1980 – 31. november 1981 af det danske toldvæsen opkrævet i alt 4,4 mill. kr. i told af varer, der er indført til Grønland.

For så vidt angår billiggørelsen af den grønlandske import af varer, der er omfattet af EF's markedsordninger, henvises der til besvarelsen af spørgsmål 16.

Spm. nr. 18

Til *ministeren for skatter og afgifter* (8/1 82) af:

Preben Lange (Grønl.):

»Hvor meget vil de grønlandske forbrugere kunne spare på nuværende tidspunkt

[Preben Lange]

ved at købe følgende varer til verdensmarkedets priser i stedet for de priser, der gælder i EF: brød, smør, margarine, æg, ris og gryn, kaffe, the, sukker, tyggegummi, oksekød, svinekød, kyllinger, amerikanske geværer og ammunition, canadiske snescootere, japanske påhængsmotorer, japanske biler, japansk fotoudstyr, japanske lydoptagere og lydgen-
gere?»

Besvarelse (19/1 82):

Ministeren for skatter og afgifter (Lykketoft):

Landbrugsministeriet har oplyst, at besparelsen ved køb af nedennævnte fødevarer kan anslås til følgende:

IMPORT	Besparelse ved køb til verdensmarkedets priser. Ultimo 1981		
	tons	kr/tons	mill. kr.
Brød	434	625	0,3
Smør	219	8.300	1,8
Margarine	577	—	—
Æg	474	1.030	0,5
Ris	185	810	0,1
Gryn	117	660	0,1
Sukker	1.404	1.720	2,4
Okse- og kalvekød	414	6.370	2,4
Svinekød	866	790	0,7
Fjerkrækød	743	1.070	0,8

For så vidt angår de øvrige i spørgsmålet nævnte varer betales der told efter EF's fælles toldtarif ved indførsel af varer til Grønland fra lande uden for EF, medmindre de kan indføres toldfrit i medfør af EF's præfe-

renceordninger eller andre toldlempelsesordninger.

Tolden udgør i 1982 for de i spørgsmålet omhandlede varer:

FTT-pos.		Tarifmæssig told
09.01 A.II.a)	Kaffe, brændt, med coffeinindhold	15 pct.
09.02	The	
A.	– i pakninger af nettovægt 3 kg og derunder	5 pct.
B.	– i andre tilfælde	fri
17.04 B.	Tyggegummi	8 pct + importafgift (variabelt element) (fra 129,- til 145,63 kr. pr. 100 kg pr. 12/1-82 dog max. 15 pct.)
84.06 B.	Påhængsmotorer til både, med slagvolumen	
I.	325 cm ³ og derunder	10,6 pct.
II.	over 325 cm ³	7,6 pct.
87.02 A.I.b)	Personbiler og snescootere	10,6 pct.
90.07 A.	Fotografiapparater	10,8 pct.
92.11 A.I.	Lydoptagere	6,6 pct.
A.II.	Lydgenivere	9,5 pct.
A.III.	Kombinerede lydoptagere og lydgenivere	7,9 pct.
93.04 A.	Jagt- og sportsgeværer	8,9 pct.
93.07 B.II.a)	Ammunition (patroner) til jagt- og sportsvåben	8,2 pct.

Spm. nr. 19

Til *ministeren for offentlige arbejder* (8/1 82) af:

Margrete Auken (SF):

»Hvilke forudgående undersøgelser af de miljømæssige konsekvenser ved anlæggets placeringer har post- og telegrafvæsenet foretaget, inden man udpegede Buksør Odde på Mors som placeringssted for en ny kortbølgeradiostation, og er der i øvrigt foretaget undersøgelser af, hvor mange danskere i udlandet der nu har behov for en ny kortbølgestation – samt hvorledes dette eventuelle behov kunne løses ved alternative foranstaltninger?«

Begrundelse

Dagspressen har i nogle måneder diskuteret post- og telegrafvæsenets planlagte opførelse af et kortbølgeradiofonianlæg på Buksør Odde, Mors.

Foruden at det meget store anlæg er tænkt placeret i et naturområde af national betydning, fremgår det også af publicerede registreringer, at Buksør Odde ligger ved en af de 11 vigtigste rasteplasser for vadefugle i Danmark, samt at området er den andenvigtigste rasteplass for en fuglearart som hjejlen.

Fredningsstyrelsen og andre sagkyndige har foruden betænkeligheder ved indgrebet i Limfjordens landskabelige værdier påpeget, at der netop på Buksør Odde er en uacceptabel risiko for, at der indtræder uoverskuelige massedødsfald blandt de vandfugle, der optræder i området.

Besvarelse (19/1 82):

Ministeren for offentlige arbejder (J. K. Hansen):

Undersøgelser af miljømæssige konsekvenser

I overvejelserne vedrørende placeringen af en ny kortbølgeradiofonisestation indgik oprindeligt ca. 50 positioner.

Undersøgelserne reducerede antallet af brugbare positioner til 7. Øvrige positioner måtte forkastes af en eller flere af følgende grunde:

- Stor fuglekoncentration
- Jordbundsforhold uegnede til placering af en radiostation

- Påflyvningsrisiko, da kort afstand til lufthavn eller landingsplads
- Risiko for omfattende forstyrrelser i radio- og fjernsynsmodtagningen og hos andre radiotjenester.

Fortsatte undersøgelser, hvor sagkyndige fra vildtbiologisk station, Kalø, og zoologisk institut blev inddraget, viste, at Buksør Odde var den, der generede fuglelivet mindst. Denne placering er endvidere særdeles gunstig i teknisk henseende, bl. a. fordi risikoen for at forstyrre andre radiotjenester her er reduceret til et minimum.

Undersøgelse af behov og alternative muligheder

Projektet er baseret på betænkning nr. 760/75 om radio- og fjernsynsprogrammer for søfarende, afgivet af et af kulturministeriet nedsat udvalg, hvori bl. a. søfartsorganisationerne var repræsenteret.

Stationen skal sende til områder og ruter på verdenshavene, som er fastlagt i samråd med søfartsorganisationerne. Herudover kan mange fastboende danskere og andre modtage udsendelserne, næsten uanset hvor på kloben de befinder sig.

I førnævnte betænkning er beskrevet alternative og supplerende foranstaltninger, men opfattelsen var, at de ikke på tilfredsstillende måde kunne opfylde søfolkenes behov for at kunne modtage nyheder m.v.

Status

Fredningsstyrelsen har den 7. december 1981 af ornitologiske og landskabelige grunde afgivet indsigelse efter § 26 i kommuneplanloven mod det lokalplanforslag, der skulle muliggøre en etablering af en kortbølgeradiofonisestation på Buksør Odde.

Spm. nr. 20

Til *ministeren for offentlige arbejder* (11/1 82) af:

Maisted (FP):

»Vil ministeren foranledige, at der udarbejdes regler for transport af mennesker på tilsvarende måde som regler for transport af dyr, udstedt af justitsministeren og af industriministeren?«

Begrundelse

[Maisted]

De forhold, som DSB og den øvrige kollektive trafik, f. eks. Hovedstadsområdets Trafikselskab, byder folk ved transport af mennesker, tyder på, at der ikke findes regler for transport af mennesker som for dyr, jfr. f. eks. lov nr. 256 af 27. maj 1950 om værn af dyr, bekendtgørelse nr. 208 af 17. juni 1964 om transport af dyr, som ændret ved bekendtgørelse nr. 353 af 15. december 1964, bekendtgørelse nr. 139 af 20. marts 1970, bekendtgørelse nr. 525 af 7. oktober 1975 og bekendtgørelse nr. 510 af 19. oktober 1976.

Besvarelse (20/1 82):

Ministeren for offentlige arbejder (J. K. Hansen):

For de af spørgeren i begrundelsen omtalte transportmidler er reglerne for passagertransport væsentligt forskellige.

For bustrafikken gælder, at såvel justitsministeriet som ministeriet for offentlige arbejder har fastlagt regler om bussers indretning og udstyr. Der er således f. eks. regler om bredden af siddepladser, højde fra gulv til loft, arealkrav for stående passagerer og lignende. På grundlag heraf godkendes den enkelte bus kun til transport af et bestemt antal passagerer. Nævnte regler tager primært sigte på sikkerhedsmæssige forhold, hvilket imidlertid ofte tillige vil få indflydelse på komforten.

For så vidt angår jernbanetrafikken eksisterer der ikke tilsvarende bestemmelser. Dette har på den ene side sin årsag i grundlæggende forskellige sikkerhedsmæssige forhold og på den anden side i det forhold, at jernbanedrift her i landet i praksis er et offentligt anlæg.

Jeg er fuldt opmærksom på, at navnlig de senere års passagertilstrømning til den kollektive trafik har medført utilfredsstillende forhold mange steder i myldretiden, men det er mit indtryk, at den kollektive trafikspassagerer ville betakke sig for en mere intensiv regulering af vilkårene for passagertransport end den nugældende.

Konsekvensen af at foreskrive et bestemt komfortniveau i de kollektive trafikmidler ville være den, at passagerer mod deres ønske ville blive efterladt på stationer og ved stoppesteder.

Der er således ingen planer om at skærpe de ovenfor omtalte bestemmelser, men dette

betyder ikke, at forholdene for passagererne ikke løbende tilstræbes forbedret. På den indretningsmæssige side er der, som det har kunnet observeres, uafhængigt af regelfastsættelser sket betydelige forbedringer såvel for tog- som for bustrafikken.

Spm. nr. 23

Til *justitsministeren* (12/1 82) af:

Glistrup (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvordan gruppen af stofkriminelle ikke-brugere i kriminalforsorgens anstalter og arresthuse er sammensat i henseende til alder, nationalitet og køn, samt hvor lang tids frihedsberøvelse de pågældende er blevet idømt, og hvilken praksis med hensyn til orlov, prøveløsladelse, benådning osv. der følges over for den pågældende gruppe?«

Begrundelse

En stor del af den offentlige debat drejer sig jo med rette om narkobagmænd – eller som de kaldes i teknisk terminologi: »stofkriminelle ikke-brugere«.

Kriminalforsorgen har fra tid til anden givet oplysning om, hvordan denne gruppe er sammensat – for eksempel efter alder, nationalitet, køn osv.

De senest offentliggjorte oplysninger er imidlertid efterhånden ret gamle, og da der jo på det område meget vel kan ske endog ganske betydelige ændringer fra det ene år til det andet, tilstræbes af hensyn til sandfærdigheden i den offentlige debat ved nærværende spørgsmål de nyeste oplysninger om sammensætningen af den nævnte gruppe.

Besvarelse (21/1 82):

Justitsministeren (Ole Espersen):

Direktoratet for kriminalforsorgen foretager med ca. 1 års mellemrum opgørelser over antallet af stofbrugere og stofkriminelle ikke-brugere, der er indsat i anstalter og arresthuse. Opgørelserne omfatter såvel varetægtsarrestanter som personer, der udstår frihedsstraf.

Ved opgørelserne i årene fra 1977 til 1980 var antallet af stofkriminelle ikke-brugere henholdsvis 129, 135, 146 og 191. Tallene for den seneste opgørelse, der blev foretaget pr.

24. november 1981, vil først kunne foreligge omkring juli 1982.

Opgørelserne giver alene mulighed for at give oplysninger om de pågældendes forde-

ling på alder, nationalitet og anbringelsessted.

For årene 1977-1980 kan således oplyses følgende:

	Sept. 77	Sept. 78	Sept. 79	Okt. 80
Antal stofkriminelle	129	135	146	191
Belæg i alt.....	2731	2895	2854	3421
Andel stofkriminelle	5 pct.	5 pct.	5 pct.	6 pct.
Fordeling efter:				
<i>Alder</i>				
Under 25 år	36	22	18	20
25-29 år	30	39	36	43
30-39 år	48	52	58	88
40 år og derover	14	21	34	40
Uoplyst	1	1	-	-
<i>Nationalitet</i>				
Danmark	72	71	72	97
Øvrige Europa.....	17	17	23	18
Andre nationer	40	47	51	73
Uoplyst	-	-	-	3
<i>Anbringelsessted</i>				
Lukket anstalt	69	48	52	61
Åben anstalt.....	20	13	25	16
Københavns fængsler	30	57	35	70
Arresthuse.....	10	17	34	44

Der foreligger ikke statistiske oplysninger til belysning af den praksis, der følges med hensyn til udgang, prøveløsladelse m.v. specielt for så vidt angår stofkriminelle ikkebrugere.

Det følger dog af de almindelige regler, der gælder for udgang, at der skal udvises en ganske særlig forsigtighed, når det drejer sig om indsatte, der er dømt for overtrædelse af straffelovens § 191. I disse sager skal der endvidere altid indhentes en udtalelse hos politiet, inden der tages stilling til spørgsmålet om udgang.

Ved afgørelse af spørgsmålet om prøveløsladelse efter straffelovens § 38, stk. 1, foretages der alene en vurdering af faren for recidiv, hvorimod kriminalitetens art ikke tillægges selvstændig betydning. Tilsvarende gælder med hensyn til benådning, der kun finder sted, når helt ekstraordinære omstændigheder foreligger.

Til *industriministeren* (12/1 82) af:

Maisted (FP):

»Ministeren bedes oplyse, hvorledes monopoltilsynet er nået frem til, at D.O.N.G.s provision må være lige netop 1 pct. og ikke en eller anden anden procentsats.«

Begrundelse

Der henvises til artiklen i Berlingske Tidendes Erhvervstillæg den 11. januar, hvor monopoltilsynets direktør Hans Duborg bl.a. oplyser, at provisionen nu er sat til 19 kr. pr. ton, men at det stadig er i overkanten, men accepteret, fordi der ikke rigtig findes noget sammenligningsgrundlag. Det svarer til lidt under 1 procent, siger han.

Det virker nærmest, som om fastsættelsen er helt og aldeles tilfældig og lige så godt kunne finde sted ved at kaste terning.

Som det også fremgår af Ekstra Bladet side 3 den 12. januar, er det eneste, der er

[Maisted]

sikkert, at forbrugerne kommer til at betale. Der er heller ikke andre til det.

Besvarelse (19/1 82):

Industriministeren (Erling Jensen):

Monopoltilsynet har over for mig oplyst følgende:

»D.O.N.G.s datterselskab DOFAS har med virkning fra den 1. januar 1982 reduceret det tillæg på 2 pct., selskabet beregnede sig af fakturaprisen for olieprodukter, til et fast beløb på 19 kr. pr. ton. Den af DOFAS gennemførte nedsættelse medførte godt og vel en halvering af det hidtil gældende tillæg til ca. 1 pct., beregnet ud fra de for tiden gældende dollarkurser og råoliepriser.

DOFAS har nedbragt tillægget, efter at monopoldirektoratet over for DOFAS havde rejst spørgsmålet om rimeligheden af det hidtidige tillægs størrelse. Grundlaget for direktoratets henvendelse til DOFAS var det kendskab, monopoltilsynet har til størrelsen af de kommissioner, som mæglere får ved formidling af olieleverancer og raffinering. Efter at DOFAS på eget initiativ har nedsat tillægget væsentligt, har tilsynet afstået fra at foretage indgreb. Det reducerede tillæg er dog i overkant efter de for tilsynet foreliggende oplysninger og er derfor kun taget til efterretning indtil videre.«

Spm. nr. 26

Til *ministeren for skatter og afgifter (12/1 82):*

Steenholdt (Grøn.):

»Kan ministeren bekræfte eller afkræfte, at alene befolkningen i Godthåb ville kunne spare 20–25 millioner om året, hvis Grønland stod uden for EF og slap for EFs told og afgifter, og hvis importen fra Canada blev gjort toldfri?«

Begrundelse

I Grønlandsposten nr. 52 af 23. december 1981 har journalist T. Lodberg fået optaget et interview med en tidligere købmand i Godthåb, som uden dokumentation har anført, at forbrugerne alene i Godthåb ville kunne spare 20–25 mill. kr. årligt, hvis Grønland slap for EFs told og afgifter. Købmanden fremkommer med en række konkrete tal, hvis

rigtighed det må være særdeles vigtigt og påkrævet, at den, der har forsyningspligten i Grønland, sørger for en efterprøvelse af:

Besvarelse (19/1 82):

Ministeren for skatter og afgifter (Lykketoft):

Ministeriet for skatter og afgifter er ikke i besiddelse af oplysning om forbruget af indførte told- og afgiftspligtige varer i de enkelte grønlandske byer. (Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 16 og 17 for så vidt angår den samlede grønlandske import).

Spm. nr. 28

Til *miljøministeren (12/1 82) af:*

Gammelgaard (KF):

»Mener ministeren, at okkerforurening i forbindelse med dræning og afvanding er omfattet af lov om miljøbeskyttelse § 17?«

Begrundelse

I en landvæsenskendelse (sag nr. 8/1981) om dræning og kunstig afvanding af en del af en ejendom har landvæsenskommissionen for Århus amtskommunes 3. og 4. område givet tilladelse til gennemførelsen af et forelagt projekt til et forbedret afvandingsanlæg.

Kendelsen indeholder desuden følgende afsnit:

»Kommissionen gør opmærksom på, at såfremt der ved etablering af det godkendte udpumpningsanlæg opstår en vedvarende forøgelse af okkerforureningen i Rævsø af et sådant omfang, at tilsynsmyndigheden ikke kan tolerere denne, er tilsynsmyndigheden berettiget til at indbringe sagen for miljømyndighederne.«

Det må antages, at landvæsenskommissionen her har ment, at miljøbeskyttelseslovens § 17 om, at stoffer, der kan forurene vandet, ikke må tilføres vandløb, søer eller havet, skulle kunne tages i anvendelse i forbindelse med landbrugsmæssig afvanding.

Det er imidlertid helt urimeligt, hvis man med miljøbeskyttelsesloven har brudt reglen om, at afledt drænvand har fortrinsret uanset et eventuelt okkerindhold. Dette har været gældende ret i århundreder.

På baggrund af kendelsen, der har skabt tvivl om gældende ret på området, må ministeren derfor fjerne enhver tvivl, så land-

[Gammelgaard]

mændene trygt kan fortsætte deres afvandingstiltag.

Besvarelse (20/1 82):

Miljøministeren (Erik Holst):

Miljøministeriets opfattelse af, hvorvidt miljøbeskyttelseslovens § 17 omfatter okkerforurening fra dræning og afvanding, er for så vidt angår okkerforurening i forbindelse med almindelige landbrugsmæssige drænings- og afvandingsanlæg udtrykt i en svarskrivelse af 7. oktober 1980 til landbo- og husmandsforeningerne. I skrivelsen hedder det, at det er opfattelsen, at der ved gennemførelsen af miljøbeskyttelseslovens § 17 ikke er tilsigtet en begrænsning i adgangen til at gennemføre almindelige landbrugsmæssige drænings- og afvandingsanlæg efter vandløbslovens bestemmelser. Skrivelsen er tidligere tilstillet folketingets miljø- og planlægningsudvalg, dels ved den endelige besvarelse af udvalgets spørgsmål 17 i folketingsåret 1979-80 og dels ved besvarelsen af udvalgets spørgsmål 1 i forbindelse med behandlingen af forslaget til okkerstøtteleven i folketings-samlingen 1980-81, hvor samtidig justitsministeriet havde tilsluttet sig denne opfattelse.

Den endelige afgørelse af spørgsmålet om bestemmelsens afgrænsning henhører under domstolene.

Spm. nr. 29

Til *ministeren for offentlige arbejder* (12/1 82) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Vil ministeren tage initiativ til, at pakker til Polen sendes gratis til modtagerne i lighed med, hvad man har vedtaget i Sverige?«

Begrundelse

Jeg har fået flere henvendelser fra mennesker, der enten har familie eller bekendte i Polen, som de gerne vil sende forskellige ting til, hvilket - efter hvad jeg har fået oplyst - skulle være meget dyrt.

Ligeledes er de ordninger, som folketinget nu har vedtaget, gået på at støtte organisationer, der arbejder med problemet, men ikke således, at folk har mulighed for at hjælpe familie eller venner.

Da der sikkert er et stort behov herfor, håber jeg på velvillig besvarelse.

Besvarelse (22/1 82):

Ministeren for offentlige arbejder (J. K. Hansen):

I postloven samt i Verdenspostforeningens overenskomst om besørgelse af postpakker, som er tiltrådt af Danmark, er fastsat regler for portofri besørgelse af postforsendelser.

Der kan i henhold til disse regler ikke indrømmes portofrihed for pakker besørgt herfra landet gennem postvæsenet til adressater i Polen.

En gratis forsendelse af sådanne pakker vil derfor forudsætte, at der tilvejebringes en særskilt bevilling til betaling af portoudgifterne, der foruden den danske portoandel også omfatter bl. a. terminalandel til Polen.

Generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet har oplyst, at man er bekendt med, at andre vesteuropæiske lande aktuelt har overvejet gratis postbesørgelse af pakker til Polen, men har afstået herfra. Baggrunden herfor har bl. a. været, at der vil kunne opstå konsekvenser i andre nødsituationer, og at der ville blive betydelige ekspeditions-mæssige vanskeligheder, da det vil være meget svært at sondre mellem forretningspakker og humanitære pakker.

Jeg finder af tilsvarende grunde ikke anledning til at søge bevilling til dækning af udgifterne til gratis postbesørgelse af pakker fra Danmark til Polen.

Spm. nr. 35

Til *socialministeren* (14/1 82) af:

Askjær Jørgensen (FP):

»Vil ministeren udsende vejledning til kommunernes socialudvalg om, at socialbistand ikke kan afvises til borgere blot med henvisning til, at de pågældende er erhvervsdrivende og har fast ejendom, hvis de pågældende er i en betalingsstandsningssituation, eller hvis der er berammet tvangsauktion?«

Begrundelse

Spørgeren har fået forelagt eksempler på, at borgere er blevet afvist på bistandskontorer under henvisning til, at de pågældende stod registreret som landbrugere eller næ-

[Askjær Jørgensen]

ringsdrivende, på trods af at de pågældende blot rent formelt stadig stod som ejere af de pågældende virksomheder, men rent faktisk ikke havde penge til blot et rugbrød på grund af økonomisk sammenbrud.

Besvarelse (20/1 82):

Socialministeren (Bent Hansen):

Forudsætningen for, at der kan ydes kontanthjælp efter bistandslovens § 37, er, at den, der søger hjælpen, på grund af ændringer i sine forhold – en social begivenhed – i en begrænset tid er afskåret fra at skaffe det fornødne til eget eller familiens underhold.

Denne betingelse er udbygget i pkt. 3 i socialministeriets cirkulære af 25. oktober 1980, hvor det udtrykkeligt er anført som eksempel, at en selvstændig erhvervsdrivende, der må lukke sin virksomhed, kan komme ind under bestemmelsen.

Det følger således direkte af lovtæksten og af cirkulæret om kontanthjælp, at en selvstændig erhvervsdrivende, der på grund af betalingsstandsning eller tvangsauktion er afskåret fra at skaffe det fornødne til eget eller familiens underhold, vil kunne være berettiget til kontanthjælp.

Socialministeriet finder derfor ikke baggrund for at udsende yderligere vejledning til kommunerne om mulighederne for kontanthjælp til en selvstændig erhvervsdrivende i denne situation.

En ansøger, der mener sig afvist med urette, må i overensstemmelse med klagereglerne i bistandslovens § 15 indbringe det sociale udvalgs afslag for amtsankenævnet, evt. derefter for den sociale ankestyrelse.

Spm. nr. 37

Til *finansministeren* (15/1 82) af:

Karen Højte Jensen (KF):

»Vil ministeren oplyse, hvorfor der endnu ikke er udsendt et cirkulære til kommunerne om ændring af reglerne for offentligt ansattes ret til 30 dages tjenestefrihed med løn i forbindelse med deltagelse i offentligt hverv, sådan som det er forudsat i den kommunale styrelseslov, da offentligt ansatte kommunalbestyrelsesmedlemmer nu har adgang til et fast vederlag i forbindelse med hvervets udførelse eller kan vælge erstatning for tabt arbejdsfortjeneste?«

Begrundelse

Ved ændring af de kommunale styrelseslove blev det i § 16 bestemt, at der ydes et fast vederlag for hvervets udførelse eller erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste.

I forbindelse med denne ændring fremgik det af lovforslagets bemærkninger, at der herefter efter de gældende regler ikke længere ydes offentligt ansatte 30 dages tjenestefrihed uden lønafkorting til varetagelse af hvervet.

Senest har indenrigsministeren i et svar på spørgsmål nr. 105 den 28. oktober 1981 meddelt, at man i finansministeriet har oplyst, at man vil søge sagen fremmet mest muligt.

Imidlertid har Kommunernes Landsforening nu i en cirkulæreskrivelse til kommunalbestyrelserne meddelt, at finansministeriet har besluttet at udskyde ændringen til ikrafttræden 1. januar 1983 på grund af den politiske situation.

Det er helt urimeligt, at finansministeriet blot med en henvisning til den politiske situation har udskudt denne ændring, som var en klar forudsætning ved lovens vedtagelse allerede den 18. december 1980.

Efter at finansministeriet således har syltet sagen, er der nu sat en stopper for de lige vilkår for forskellige erhvervsgruppers deltagelse i det kommunalpolitiske arbejde, som var målet med ændringen.

Besvarelse (22/1 82):

Finansministeren (Heinesen):

Efter gældende regler (bekendtgørelse nr. 105 af 2. marts 1979) om statsansattes ret til tjenestefrihed til varetagelse af ombud, herunder kommunalpolitisk arbejde, sondres der mellem varetagelse af lønnede og ulønnede hverv. Til ulønnede hverv henregnes hverv, for hvilke der alene ydes diæter fastsat af indenrigsministeriet, og for hvilke der kan ydes godtgørelse for tabt arbejdsfortjeneste.

Tjenestefrihed til varetagelse af lønnede hverv ydes mod lønfradrag med $\frac{1}{30}$ eller $\frac{1}{60}$ af månedslønnen for fravær af henholdsvis over eller under 4 timer pr. dag.

Til varetagelse af ulønnede hverv ydes tjenestefrihed uden lønfradrag i indtil 30 dage årlig. Tjenestefrihed herudover ydes mod lønfradrag som for lønnede hverv.

[Finansministeren]

De pågældende regler følges tilsvarende af kommuner og amtskommuner for kommunalt personale.

Medlemmer af kommunalbestyrelser og amtsråd, der i kraft af ændringen af lov om kommunernes styrelse vælger at oppebære fast vederlag, vil således allerede efter gældende regler være afskåret fra tjenestefrihed uden lønfradrag, og den i lovforslagets bemærkninger udtrykte konsekvens af ændringen er derfor opnået allerede efter gældende regler. Dette fremgår af finansministeriets cirkulære af 23. december 1981.

Finansministeriet har til hensigt herudover at foretage visse ændringer i bekendtgørelsen. Ud over ændringer af overvejende beregningsteknisk karakter påtænkes dels visse mindre indgribende stramninger, dels en bestemmelse om, at medlemmer, der vælger at få godtgjort dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste, ikke har adgang til tjenestefrihed uden lønfradrag i indtil 30 dage. Da der under tjenestefrihed uden lønfradrag ikke vil kunne dokumenteres tabt arbejdsfortjeneste, vil ændringen ikke have nogen økonomisk betydning for medlemmet, men vil indebære en ændret udgiftsfordeling mellem pågældende kommune og den statsinstitution, hvorunder den pågældende er ansat.

På tidspunktet for udskrivelsen af folketingsvalget var et bekendtgørelsesudkast i overensstemmelse med ovenstående til høring i de kommunale organisationer. I tiden herefter samt under det derefter følgende forretningsministerium fandtes det ikke korrekt at udsende nye regler, og da medlemmerne skal træffe valg mellem fast vederlag og godtgørelse for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste for et år ad gangen, besluttedes det at udskyde revisionen til 1. januar 1983.

Spm. nr. 38

Til *ministeren for offentlige arbejder* (15/1 82) af:

Glistrup (FP):

»Efter hvilke regler og retningslinier forbyder danske myndigheder luftfartsselskaber at tage for lave priser?«

Begrundelse

Aviserne den 15. ds. indeholder forbruger-pragfulde helsidesannoncer om, at nu vil Air France gøre Frankrigsrejsen langt billigere end før.

Men annoncen skrev også, at det kun var under forudsætning af myndighedernes godkendelse.

Så er det, man spørger: Hvordan kan myndighederne tillade sig at obstruere billige priser?

Selvfølger er det en myndighedsopgave at påse, at de anvendte flyvemaskiner ikke teknisk frembyder væsentlig livsfare for passagererne. Men der må da gælde det samme, hvad enten billetpriserne er lave eller høje.

Det kan også være acceptabelt, at Danmark nægter et fremmed lands flyvemaskiner landingsret i Danmark, hvis det pågældende land saboterer dansk flyveerhvervs muligheder for at lande i det pågældende udland.

Men herudover må luftfartspolitikken alfa og omega være, at danske myndigheder blander sig udenom, og da specielt når et udenlandsk selskab betaler for, at vi danske kan få noget billigere, end det ellers ville have kostet.

Besvarelse (20/1 82):

Ministeren for offentlige arbejder (J. K. Hansen):

Som bekendt indførte SAS pr. 1. november 1981 en forbedret service på sin økonomiklasse i Europa – en service, som betegnes Euro-class. Dette skridt har vakt utilfredshed i nogle europæiske lande, specielt i Frankrig, hvor myndighederne krævede, at SAS forhøjede sin pris med 20 pct. svarende til Air France's business class (Classe affaire). Siden midten af november har der været tre forhandlingsrunder mellem de skandinaviske og de franske myndigheder, og fra fransk side har man nu opgivet kravet om, at SAS forhøjer sin pris. I stedet ønsker man at nedsætte prisen på Air France's business class til SAS' nuværende økonomipris, men samtidig ønsker man at sænke økonomiprisen med 10 pct. for Air France, men med tilkendegivelse om, at SAS ikke må sænke sin økonomipris.

Der er fra skandinavisk side ikke modstand mod prissænkning, men derimod mod, at SAS ikke skulle have lov til at sænke sin pris.

[Ministeren for offentlige arbejder]

Om dette spørgsmål vil der blive en ny forhandlingsrunde i slutningen af denne uge.

Spm. nr. 41

Til *socialministeren* (15/1 82) af:

Ebba Strange (SF):

»Finder ministeren det i overensstemmelse med daginstitutionscirkulærets § 43, at børn i aldersintegrerede institutioner opsiges, når de når aldrene 3, henholdsvis 7 år?«

Begrundelse

I Rosenholm kommune har socialudvalget indført en praksis, hvorefter børn i aldersintegreret institution risikerer at få frataget deres institutionsplads, når de når grænserne for henholdsvis vuggestuealder og børnehvealder.

Det er klart urimeligt over for forældre og børn, der må gå ud fra, at netop i en aldersintegreret institution skulle børnene være beskyttet mod stadige flytninger. Tanken med aldersintegrerede institutioner har netop været, at børnene skulle undgå stadige institutionsskift, og at fikserede aldersgrænser ikke skulle hindre en fleksibel udnyttelse af institutionen.

Jeg anser derfor socialudvalgets afgørelse for at være i modstrid med intentionerne bag de integrerede institutioner og også i modstrid med daginstitutionscirkulærets § 43.

Besvarelse (21/1 82):

Socialministeren (Bent Hansen):

Af daginstitutionscirkulærets pkt. 43 fremgår det, at børn optaget i en daginstitution, herunder en aldersintegreret institution, ikke kan *opsiges* fra deres plads uden tvingende grunde. Opsigelse bør normalt ske med 6 måneders varsel.

Det fremgår endvidere heraf, af *flytning* af børn fra én daginstitution til en anden daginstitution af samme art ligeledes kun bør ske med 6 måneders varsel, medmindre forældrene har erklæret sig enige i en flytning med et kortere varsel.

Reglerne om opsigelse fra en plads i en daginstitution finder ikke anvendelse, når ophøret er begrundet i, at det pågældende barn er nået op i en aldersgruppe, som institutionen ikke er beregnet til.

Aldersintegrerede institutioner kan modtage børn i alderen 0-14 år. Disse institutioner skal modtage børn såvel under som i skolealderen, men kommunalbestyrelsen kan selv fastlægge, hvilke aldersgrupper under og i skolealderen, der skal kunne optages i den enkelte institution.

Et barn kan således ikke opsiges fra en aldersintegreret institution, medmindre der foreligger tvingende grunde herfor.

Socialministeriet vil bede socialstyrelsen undersøge og vurdere de retningslinier, der er fastlagt i den kommune, som er omtalt i begrundelsen for spørgsmålet.

Spm. nr. 42

Til *ministeren for skatter og afgifter* (15/1 82) af:

Maisted (FP):

»Hvorledes beregner skattevæsenet det indkomstbidrag, kandidater til amts-, kommunal- og folketingsvalg modtager i form af personlige valgannoncer fra skattebegunstigede organisationer og blade, og hvor stort er det skønnede samlede skattepligtige beløb?«

Begrundelse

Skattebegunstigede organisationer og blade annoncerer ved valg gratis for en række kandidater, og det naturlige må derfor være, at disse organisationer og blade sender den enkelte kandidat og skattevæsenet en opgørelse for beløbet størrelse på tilsvarende måde, som man sender en opgørelse til en kandidat, der selv skal betale for ydelsen.

Besvarelse (22/1 82):

Ministeren for skatter og afgifter (Lykketoft):

Statskattedirektoratet har i anledning af spørgsmålet oplyst, at kandidater til amts-, kommunal- og folketingsvalg efter praksis ikke beskattes af et beløb svarende til de udgifter, som af andre er afholdt til personlige valgannoncer.

Jeg kan tilslutte mig den nævnte ligningsmæssige praksis, idet jeg vil tilføje, at støtte ydet i form af valgannoncering jo ydes som støtte til den pågældende kandidats synspunkter og politiske arbejde og ikke som støtte til personen som sådan.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til lov om lån til betaling af ejendomsskatter.

(Lovforslag nr. L 51. Fremsat 20/1 82).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Taanquist (S):

Vores ordfører, hr. Egon Jensen, kan ikke være til stede, og jeg skal på hans vegne sige, at socialdemokratiet med tilfredshed hilser indenrigsministerens forslag om udvidelse af adgangen til, at ejendomsskatter kan betales af kommunen og indefryses som en gæld i ejendommen.

Ministerens forslag giver for alle personer over 65 år ret til at opnå lån til betaling af ejendomsskatter og giver kommunerne mulighed for at inddrage vej- og kloakgæld i en tilsvarende ordning. Ikke nok med, at man giver personer over 65 år denne ret. Også folke-, invalide- og enkepensionister m. fl. får denne ret, og det er en god ting. Når ministeren også inddrager fritidshuse, ejerlejligheder, blandede ejendomme og stuehuse i landbrugsjendomme, så kan man sige, at han har været meget imødekommende, hvad vi kun kan erklære os tilfredse med.

Det er klart, at man ikke både kan få lån til parcelhus og til sommerhus. Mange ældre har et sommerhus, de nødige vil opgive, og her får de en mulighed for at bevare sommerhuset. Vi ved alle, at ældre mennesker mange gange har svært ved at klare udgifterne til eget hus, bl. a. på grund af de store varmeudgifter. Selv om der gennem lovgivningen ydes støtte til varmeudgifterne, er dette en værdifuld håndsækning. Det er altså fremover en ret uden hensyn til ejerens økonomiske situation.

Selv om det vil påføre kommunerne en belastning af likviditeten, føler vi, at det er en rimelig hjælp til vore ældre og andre persongrupper. Reglen om, at den efterlevende ægtefælle kan overtage lånet, er vi også tilfredse med.

Alt i alt kan vi tiltræde ministerens forslag, og vi kan drøfte enkeltheder i kommunaludvalget.

Flemming Jensen (KF):

I virkeligheden er det jo beklageligt, at det overhovedet er nødvendigt at fremsætte et sådant forslag. Når alt kommer til alt, er det vel blot udtryk for, at her har vi også en skat, hvis virkninger er af en sådan art, at man må gennemføre foranstaltninger, der skal afbøde skattens virkninger.

Det er jo en principbehandling, vi har nu, og derfor må det være rimeligt, at det konservative folkeparti for hvem ved hvilken gang siger, at denne skatteform er urimelig og helt bør afskaffes. Vi må vel nok erkende, at hverken ministeren eller flertallet her i salen endnu er klar til at gå hele vejen, kun så langt, at skatten konverteres til offentlige prioriteter i de pågældende ejendomme. Det er trist. Det er også trist, at nogle kommuner tilsyneladende ikke har fulgt ministerens henstilling, som tidligere har været omtalt her i dag, om at lette ejendomsskatterne. Det ville i hvert fald have formindsket problemet. Men når situationen er den, så vil det konservative folkeparti se med sympati på det forslag, der foreligger her, selv om der er ting, der må drøftes yderligere.

En af ministerens motiveringer er, at kommunernes skøn bør afløses af en generel ret for de nævnte grupper. Bortset fra, hvad der kan siges om kommunernes selvstyre i den forbindelse, kunne man måske spørge, hvorfor skønnet så skal bevares, når det drejer sig om vej- og kloakafgifter, der jo også kan være særdeles tyngende. Man kunne også spørge, om § 5 i og for sig er rigtigt udformet, om der ikke også her burde være tale om en egentlig ret.

Vi er i det konservative folkeparti indstillet på at se meget positivt på de muligheder, forslaget rummer for ejere af fritidshuse. Der er ingen tvivl om, at det med hensyn til netop denne, skal vi kalde det ferieform, for mange ældre er af uvurderlig betydning, at de kan bevare den fritidsbolig, de som ældre skal have det fulde udbytte af. Jeg kunne måske i parentes føje til, at man vel nok engang bør overveje en reduceret lejeværdi for sommerhuse i konsekvens af den tidsbegrænsede benyttelse af disse huse.

Ministeren mener, at forslaget kan få nogle likviditetsmæssige virkninger for kommunerne, men at udgifterne til indhentelse af vurderingserklæringer m.v. bliver beskedne,